

HELSINGFORS UNIVERSITET

Hurdan är svenskan i Sibbo?

En folkdialektologisk studie om språkbrukares iakttagelser och föreställningar om eget språk i Sibbo

Magisteravhandling

Nordiska språk och litteraturer

Nordiska språk

Författare: Maria Pekkarinen

Handledare: Camilla Lindholm

19.5.2025

Helsingfors

Fakultet: Humanistiska fakulteten

Utbildningsprogram: Magisterprogrammet i nordiska språk och litteraturer

Studieinriktning: Nordiska språk

Författare: Maria Pekkarinen

Arbetets namn: Hurdan är svenskan i Sibbo? En folkdialektologisk studie om språkbrukares iakttagelser och föreställningar om eget språk

Arbetets art: Magisteravhandling

Månad och år: Maj 2025

Sidantal: 58

Nyckelord: folkdialektologi, perceptuell dialektologi, dialekt, Sibbodialekt, språkföreställningar

Handledare: Camilla Lindholm

Förvaringsplats: E-thesis

Sammandrag:

I denna avhandling undersöks sibbobors föreställningar kring sitt eget språk och Sibbodialekt. Avhandlingens syfte är att kartlägga hur 25–30-åriga svenskspråkiga sibbobor uppfattar sitt eget språkbruk, beskriver den regionala varianten av svenskan i Sibbotrakten, och vilka känslor som kopplas till Sibbodialekten. Sålunda är avhandlingen en folkdialektologisk studie.

Materialet består av semistrukturerade intervjuer med fem informanter. Informanterna som intervjuades var 25–30 åriga sibbobor. Metoden som användes för att analysera materialet är kvalitativ innehållsanalys.

Resultatet visar att informanternas beskrivningar om sitt språkbruk och deras egentliga språkbruk inte alltid stämmer överens. Största delen av informanterna tycker att deras språk är tämligen standardliknande. Endast två av informanterna tycker att de talar dialekt. Alla beskriver ändå att de använder dialektala drag i det egna språket, alla har förmågan att anpassa sitt språk till situationen. De flesta anpassar sitt språk till en mer standardliknande variant i formella situationer och när de inte talar med talare av Sibbodialekt. Detta visar att ackommodation och diglossi äger rum. Ytterligare lever den östnyländska dubbla kompetensen där språkbrukaren kodväxlar mellan standardspråket och dialekten beroende av situationen kvar.

Informanterna förhåller sig till Sibbodialekt positivt men komplext. Dialekten kopplas till familjen, landsbygden och känslan av samhörighet med andra sibbobor. Vissa av informanterna uppskattar dialekten kulturellt men föredrar standardliknande språk på grund av pragmatiska skäl och begriplighet. Dialekten kan också associeras negativt med låg utbildningsnivå och arbetarbakgrund. Uppfattningen av standardspråket som ideal påverkar hur de ser på sitt eget och andras språkbruk.

För informanterna var det svårt att definiera exakt vilka särdrag som var typiska enbart för Sibbodialekten. Som typiska drag noterar de det rullande r-ljudet, de korta vokalljuden och dialektala ord som ”bisi” (gubbe), ”potis” (potatis) och ”hutta” (kasta). Sibbodialekten känns hemtrevlig. Den kan också skapa en känsla av samhörighet mellan två talare av Sibbodialekt.

Språket är en viktig del av identiteten och används för att navigera i olika sociala sammanhang. Det visar vem vi är, med vem vi hör ihop och förstärker känslan av samhörighet.

Innehållsförteckning

1	Inledning	5
1.1	Syfte och forskningsfrågor	5
1.2	Disposition	7
2	Teoretisk bakgrund	8
2.1	Folkdialektologi	8
2.2	Centrala begrepp	12
2.2.1	Finlandssvenska standardspråket	12
2.2.2	Finlandssvenska	14
2.2.3	Dialekt	15
2.2.4	Östnyländska dialekter	16
2.2.5	Första språket, modersmål och flerspråkighet	18
2.2.6	Ackommodation och kodväxling	19
3	Material och metod	21
3.1	Material	21
3.1.1	Materialinsamlingsmetoden	21
3.1.2	Informanterna	23
3.2	Analysmetod	24
3.3	Forskningsetik	25
4	Resultatredovisning och analys	26
4.1	Tomas	27
4.1.1	Eget språk	28
4.1.2	Språkbruk	28
4.1.3	Sibbodialekten	30
4.1.4	Känslor om språk	30
4.1.5	Sammanfattande analys	31
4.2	Kalle	31
4.2.1	Eget språk	31
4.2.2	Språkbruk	32
4.2.3	Sibbodialekt	32
4.2.4	Känslor om språk	33
4.2.5	Sammanfattande analys	34
4.3	Kurt	34

4.3.1	Eget språk	35
4.3.2	Språkbruk	35
4.3.3	Sibbodialekt	36
4.3.4	Känslor om språk	36
4.3.5	Sammanfattande analys	36
4.4	Cecilia	37
4.4.1	Eget språk	37
4.4.2	Språkbruk	38
4.4.3	Sibbodialekt	39
4.4.4	Känslor om språk	39
4.4.5	Sammanfattande analys	40
4.5	Rick	41
4.5.1	Eget språk	41
4.5.2	Språkbruk	41
4.5.3	Sibbodialekt	42
4.5.4	Känslor om språk	43
4.5.5	Sammanfattande analys	43
5	Diskussion och slutsatser	45
5.1	Informanternas föreställningar om sitt eget språk	45
5.2	Språkbruk	46
5.3	Språkidentitet	47
5.4	Informanternas förhållande till Sibbodialekten	48
5.5	Typiska särdrag för Sibbodialekten	50
6	Sammanfattning	52
	Litteratur	55

1 Inledning

Språk är en viktig del av individens identitet och vårt språk har förmågan att forma eller till och med omforma oss. Svenskfinland är ett intressant fall då området präglas av den överregionala varieteten finlandssvenska och flera mer lokala dialekter.

Finlandssvenska är svenska som talas av svenskspråkiga finländare särskilt runt de finska kustområdena som första språk. Den är en regional standardvarietet av svenska språket. Finlandssvenska härstammar från fornsvenskan som togs med till Finland av svenska nybyggare från Mellansverige. När man delar in de svenska dialekterna i huvudkategorier, räknas finlandssvenska (och språkvarianten som finns i Estland) till de östsvenska dialekterna (Dahl m.fl. 2010, 9–10). Dessa har likheter både med dialekterna i Sveriges Uppland och Norrland (Språkinstitutet 2025). De nuvarande finlandssvenska dialektgränserna har börjat utveckla under 900-talet efter de svenska korstågen. (Ivars 2015, 275) Under åren har svenskans position i det finländska samhället förändrats: Ursprungligen var svenska ett administrativt språk med mycket makt, men efter 1809 när Sverige förlorade sin östra rikshalva till Rysslands, började svenskan i Finland utvecklas till mot mer lokalare varieteter (Magma 2021). I dagens Finland är svenska ett av de två officiella språken och att få betjäning på svenska i domstolen och hos andra myndigheter tryggas genom lag (Finlex 1999). År 2023 var 5,1% av befolkningen svenskspråkiga (Statistikcentralen 2024).

Finlandssvenska består av lokala varieteter, dialekter som skiljer sig tydligt från varandra. De större dialektområdena är Nyland, Åboland, Åland och Österbotten. (Ivars 2015, 14). Där starka dialekter lever kvar finns också attityder mot och föreställningar om dialekterna. (Einarsson 2013, 190) I denna avhandling utreder jag hurdana uppfattningar svenskspråkiga sibbobor har av sitt eget språk och hur de beskriver det. Meningen är att kartlägga sibbobornas egna föreställningar om deras språk, språkbruk och dialektala uppfattningar.

1.1 Syfte och forskningsfrågor

I studier om uppfattningar av språk, språkbruk och dialekter utgår vi ofta ifrån språkbrukaren själv som forskningsobjekt. Språkbrukarna är oftast det man kallar för ”icke-språkvetare”, alltså har språkbrukarna ofta inte de verktyg och den kunskap som lingvister har när de

diskuterar sitt språk och språkbruk. I denna avhandling utgår jag från ett folkdialektologiskt (eng. perceptual dialectology) perspektiv. Detta innebär ett studium av icke-språkvetares föreställningar och observationer om språket, oftast regionala språkliga varieteter. Inom detta område är det vanligt att analysera hur dessa regionala varieteter relaterar till standardspråket. (Haapamäki & Wikner 2015) Det är intressant att se vilka särdrag informanterna identifierar som specifika för sitt eget språkbruk, men som de har noterat att används i Sibbodialekten, och om dessa drag förekommer i båda språkvarieteterna.

Folkdialektologin har möjligheten att skapa nya insikter i forskning av språk, då icke-språkvetaren som står i forskningens centrum inte är ”förblindad” av de konventioner som forskare har. Det finns ett behov av att forska i hur icke-språkvetare uppfattar sitt språk och språkbruk, för utan den forskningen vet vi inte hur språk utvecklas. Forskningsintresset i denna avhandling kombinerar denna folkdialektologiska tanke med ett personligt intresse i östnyländska dialekter. I min kandidatavhandling (Pekkarinen 2022) utgår jag ur ett folkdialektologiskt perspektiv och forskade i hur borgåbor uppfattar sitt eget språk. Min kandidatavhandling är en kvalitativ studie i hurdana begrepp borgåbor använder när de beskriver sitt eget språk.

I denna magisteravhandling utgår jag ur ett liknande folkdialektologiskt perspektiv, men övergår till ett närliggande område med en liknande dialekt, det vill säga Sibbo och Sibbodialekten. När man förstår den svenskspråkiga befolkningens språkliga attityder mot sitt eget språk, kan det ge nya och djupare synpunkter på hurdana utmaningar och känslor svenskspråkiga i Finland har. Ytterligare kan forskningsresultat användas i mer administrativa samband (till exempel språkpolitiska och pedagogiska) för att göra beslut som skulle stöda finlandssvenskans ställning i det finländska samhället.

Forskningsämnet för min studie är att ta reda på 25–30 åriga svenskspråkiga sibbobors föreställningar om sitt eget språkbruk och hur de beskriver den regionala varianten av svenskan i Sibbotrakten. Ytterligare vill jag veta vad det är som informanterna möjligen uppskattar i sitt språk och Sibbodialekten, och hurdana känslor som kopplas med den. Avhandlingens syfte är således mångfacetterat. Den avser att undersöka individuella språkbrukares föreställningar om språket på både en personlig och en allmän nivå, att identifiera underliggande känslor och värderingar gentemot språket samt att analysera det ordförråd som språkbrukarna använder när de beskriver språkliga fenomen.

Forskningsfrågorna är:

1. Hurdana föreställningar har informanterna om sitt eget språk?
2. Hur förhåller sig sibbobor till Sibbodialekten?
3. Vilka särdrag anses vara typiska för Sibbodialekt?

Resultatet visar troligen att Sibbodialekten är svår att definiera som ett begrepp, eftersom östnyländska dialekter varierar mellan byar och det kan vara svårt för en icke-språkvetare att peka på vilka drag förekommer i en kommun, i det här fallet Sibbo (Ivars 2015, 315–316). Särdrag som nämns för Sibbodialekten är troligen korta vokalljuden som ”fara” (i stället gör /fa:ra/) och det rullande r:et. Andra hypoteser är att informanterna har märkt att de anpassar sitt språkbruk till situationen och omgivningen. I offentliga situationer är de mer medvetna om ordval och uttal men med vänner avslappnar de av och språkbruket blir också mer avslappnat. De kodväxlar alltså mellan standard varieteteten och regionalt färgat talspråk.

1.2 Disposition

I det följande kapitlet 2 *Teoretisk bakgrund* redogör jag för tidigare forskning inom folkdialektologi och centrala begrepp för avhandlingen. Kapitel 3 *Material och metod* behandlar hur forskningsmaterialet samlades och hur det ska analyseras. I kapitel 4 *Resultatredovisning och analys* presenterar jag forskningsresultatet och dess analys. I kapitel 5 *Diskussion och slutsatser* drar jag slutsatser och jämför avhandlingens resultatet med tidigare undersökningar. Till sist i kapitel 6 sammanfattar jag hela studien och svarar på forskningsfrågorna.

2 Teoretisk bakgrund

I detta kapitel presenterar jag tidigare forskning kring finlandssvenska dialekter från en folkdialektologisk synvinkel. Jag tar också fram undersökningar som använder likadana metoder som jag använder i denna studie. I kapitlets slut definierar jag centrala begrepp som är viktiga för den här avhandlingen.

2.1 Folkdialektologi

Preston (1999, 23) presenterar i sitt verk tre olika tillväggångsätt för språkforskning. Man kan framställa det med en triangel (se *Figur 1* s.9 nedan). På triangelns spets finns *a* som representerar grenen som fokuserar på vad människorna säger. Denna bidrar med forskningsmaterial till undersökningar i etnografi och samtalsforskning men hjälper också i språkhistoriska och sociolingvistiska undersökningar för att utforska hur olika grupper uttrycker sig. Helt högst på triangeln finns *a'* där lingvisterna försöker förklara språkbrukets grunder genom bland annat kognitiva, sociala och geografiska faktorer. Syftet är att förstå hur språket ändrar sig och hur språkbrukaren använder det.

På högra sidan finns *b* som fokuserar på språkattityder. Sociolingvisterna, etnografer och antropologer har märkt att den sociala uppskattningen inbördes gruppen och individen är tydligt kopplad med språkbruket. I *b'* försöker man hitta orsaken bakom attityderna. De kan ligga i historiska relationer mellan olika grupper eller psykosociala sammanhang och kulturella stereotyper. Under *c:n* ligger forskningsgrenen folkdialektologi. I denna forskningsgren koncentrerar man sig på vad människorna säger om språket och orsaken till varför de säger det vad de säger. I min avhandling fokuserar jag på *a*, *b'* och *c*. Jag är intresserad av vad informanterna säger om språket, hurdana strategier de har för sitt språkbruk och föreställningar om språket de har. Prestons triangel är signifikant för min studie eftersom den illustrerar hur dessa tillväggångsätt relaterar till varandra. (Preston 1999)

I en annan studie (Haapamäki & Wikner 2015) som handlar om metodologiska aspekter relaterade till perceptionstest. Diskussionen baserar sig på tidigare forskning och på ett eget perceptionstest som de själv har utformat. Detta test inkluderade sex talprov med talare som uttalar relativt standardspråkligt. I resultaten framkom bland annat att talare från Helsingfors var de som lättast identifierades i testen. Studien visar också att informanterna associerar helsingforssvenskan med språkliga drag såsom konsonantförlängning ('prata' blir /pra:t:a/) och bortfallet av r:et i slutet av ord ('menar' blir /me:na:/).

Palmén (2014) har forskat i hur dialekttalare i Östra Nyland utnyttjar sina språkliga kompetenser i interaktioner. I denna forskning ligger fokuset mera på identitet och uppfattningen av standardspråkets prestigestatus. Hon forskar i hur östnylänningar kodväxlar mellan dialekt och standardspråk när de samtalar. Dessutom tar undersökningen hänsyn till hur östnylänningar beskriver sitt språk och språkmiljön. I resultaten kommer fram att dialekttalares förmåga att växla mellan standardspråk och dialekt kan agera som en resurs men också som en risk.

Östnyländska dialekters och standardspråkets nära relation och samexistens har sina rötter i regionens utveckling under 1700–1800-talen, då många herrgårdar och bruk byggts på området. På grund av detta spreds ut högstatusspråket i Östra Nyland. Den lokala befolkningen förstod att kontakten med överklassen var ekonomiskt nyttig och de började anpassa sitt språk i situationer där de umgicks med högre samhällslager. Därför har många dialekttalare i Östnyland utvecklat en slags dubbel kompetens där de kan växla mellan standardspråket och den lokala dialekten. Idag, så som tidigare, används standardspråket i formella situationer och dialekten med eget folk, alltså familj och andra dialekttalare. (Palmén 2014, 11–12, 15)

När vi hör en annan människa tala väcker det olika känslor och föreställningar om talaren, vill vi det eller inte. En språkvariant, ett visst sätt att uttala, ordvalen och olika slags språkliga konstruktioner kan uppfattas som typiskt språkbruk för en viss människogrupp. De människor som tillhör denna grupp kan associeras med vissa egenskaper, förmågor och sociala grupper. På grund av detta blir språket anknutet till olika sociala innebörder som kan vara neutrala, positiva eller negativa. Språkbrukarens sätt att använda språket har följder som kan komma fram i andras attityder och beteende mot språkbrukaren (Nordberg 2013, 25).

Olika språkliga faktorer, som uttal och uttryck, ger upphov till olika attityder hos människor.

Det kan kräva mycket att förhålla sig neutralt till olika språkliga fenomen, så som det kräver mycket att vara opåverkad av andra språkbrukare och -situationer man hamnar i. Exempel på attityder kan innebära att man kopplar ihop vissa språkdrag med den socioekonomiska status och utbildningsnivå man antar talaren har. (Andersson 2013)

Associationerna och kriterierna som reflekteras på språket och därifrån på språkbrukaren kan vara verkliga eller påhittade. Beroende på gruppen språkbruket antas höra till, kan språket och dragen bli prestigeladdade eller stigmatiserade. Det här kan leda till språkligt hat, även språkligt självhat där (oftast en svagare) språkgrupp internaliserar negativa attityder mot sin egen språkvarietet. Dessutom är det allmänt att det bland icke-språkvetare finns det en stark överstämmelse om vad som är ”dåligt och bra språk”. Uppfattningarna av och kriterier för det här ideala språket är oftast något standardliknande. (Nordberg 2013, 25–26). Skolan har framhållit standardspråket som den idealistiska språkformen. Därför är det inte oväntat att många språkbrukare ser standardspråket som ”finare”, ”renare” eller ”mer rätt”. (Palmén 2014, 52–53).

Dessutom har det talade språket, som har likadana drag som den rådande standardvarietet, ofta kunnat kopplas till högre utbildning, högre status och mer makt. Ett mer dialektalt talesätt kan anses vara kulturellt intressant, sympatisk och även humoristisk men inte särskilt inflytelserik eller akademisk. (Barret 2000) Därför är det sällan att dialekten skulle förknippas med makt och prestige. Orsaken till att dialekterna kan väcka sympati hos sina lyssnare kan ha sina grunder till att dialekt inte förknippas med makt och prestige. (Einarsson 2013, 199, 201–202)

På grund av fördomar kan dialektalt språk ha en ogynnsam inverkan på språkbrukaren. Dialektalaren kan känna sig inte inkluderad och upplever negativa känslor, som skam och underlägsenhet. De förväntas kunna uttrycka sig på standardvarianten. (Palmén 2014, 70). Ett mer standardliknande språk anses vara mer neutralt och acceptabelt. Det möter inte heller likadana fördomar. Allt detta förstärker också teorin om att dialekt är primärt ett språk som används inom familjen och med andra dialektalare. (ibid 52–53) Trots de negativa erfarenheterna, känner östnyländska dialektalare glädje och stolthet över sitt språk. (Palmén 2014, 68–69, 90). Språkbrukare anser att dialekt är mer beskrivande och djupare än standardspråket (ibid, 68). Dialekten är så centralt i talarnas identitet att de inte kan känna sig helt autentiska när de talar andra språkvarianter (ibid, 80).

Avslutningsvis, där det finns uppfattningar av vad som är ”det dåliga och bra språket”, finns det också uppfattningar av vad som är ”tillräckligt” dialektalt och vad som inte är det. Det kan bero på att man ofta kopplar ihop tydliga dialekter med äldre generationer och förfäder. För dagens dialekttalare kan det kännas som att de inte når samma imaginära dialektala kriterier och därför inte ser sig själva som dialekttalare. (Teinler 2016, 111)

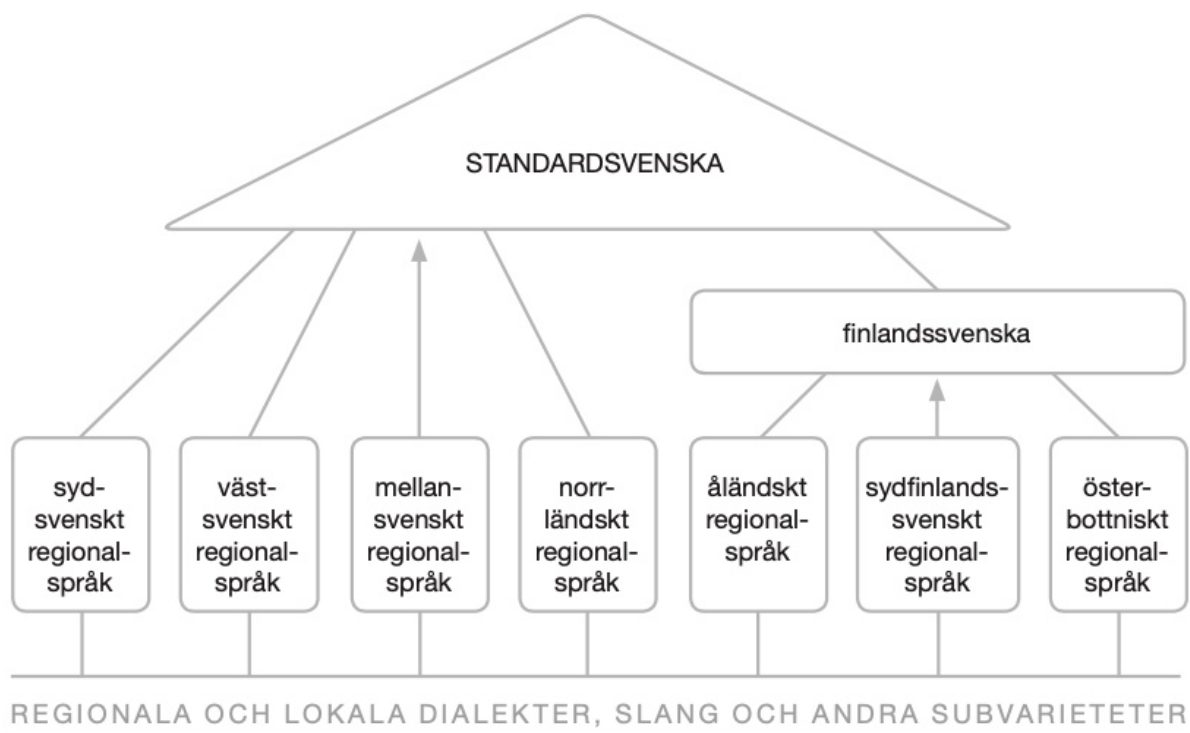
2.2 Centrala begrepp

I detta underkapitel presenterar jag centrala begrepp för avhandlingen. De är sådana begrepp som informanterna skulle kunna beskriva i intervjuerna och därför är de viktiga att ta fram redan nu i början av avhandlingen.

2.2.1 Finlandssvenska standardspråket

Talad standardspråk är den språkvarietet som kunde sägas vara närmast den skrivna formen. Den tycks vara neutral på det sättet att det inte avslöjar varifrån talaren kommer från på grund av dess brist på regionala drag i uttal och/eller dialektala ord. Tidigare var det vanligt att prata om *högsvenska*, *rikssvenska* och *riksspråk* när man hänvisade till standardvarietetet. Dessa namn var också sådana som understryker prestigestatusen och kopplar dem till ”Sverigeriket”, auktoritet och anseende. Varianter som närmar sig skriftspråket är nyttiga eftersom de är också begripliga i många olika kretsar, jämfört med dialekter som är tydligare inom sina egna mindre grupper. (Einarsson 2013, 190, 201)

Enligt af Hällström-Reijonen (2012, 77) är standardsvenska som ett tak över alla andra varieteter: ”svenskan definieras enligt den”. Under standardsvenska finns finlandssvenska med sina egna regionala varieteter. Under dem finns finlandssvenska dialekter, slang och andra subvarieteter. Pilarna i *Figur 2* nedan anger vilka av varianterna som är mest inflytelserika.

Figur 2 Förhållandet mellan standardsvenska, finlandssvenska och regionala varieteter af Hällström-Reijonen (2012, 77)

Bilden är hierarkisk men den presenterar finlandssvenskan som en självständig variant som till och med är på en högre nivå än de andra svenska regionala språkvarianter eftersom finlandssvenska är ett riksspråk så som rikssvenska (af Hällström 2012, 77). Det som gör modellen bristfällig är att dialekterna, som formar reglerade språkssystem och är till och med många språkbrukares första språk, är sammanfogade med slang och andra subvarieteter i lägsta nivån av hierarkin. Ytterligare tar den inte hänsyn till skillnaden mellan skrivet och talad språk. (af Hällström 2012, 76)

Finlandssvenska är alltså en standardiserad variant av svenska. Det som skiljer den finlandssvenska standardvarietet från den sverigesvenska standardvarietet är bland annat arkaismer och uttalet som är typiskt för finlandssvenskan (Tandefelt 2015, 155). Ordaccent och satsmelodi, klangfärgen hos a- och u-vokalerna och därtill uttalet av sj- och tj-ljuden är speciella särdrag för finlandssvenska (Ivars 2015, 445). Finlandssvenska skiljer sig från sverigesvenska med egen intonation, egna dialekter och uttryck. Den är ändå oftast inbördes förståelig med andra skandinaviska standardspråk, dvs. standardsvenskan som används i Sverige, Norges bokmål och nynorska och den standardspråkiga danskan (Svenskfinland 2019).

2.2.2 Finlandssvenska

Det som skiljer finlandssvenska från sverigesvenska i uttalet är grav accent, eller snarare, avsaknaden av grav accenten i finlandssvenska. Denna skillnad noterade också den svenska grammatikern Adolf Noreen år 1903: i sverigesvenskan kan man skapa betydelskillnader i homografer, medan i finlandssvenskan använder man endast akut accent som inte skapar några skillnader i betydelsen. Ett undantag är vissa västnyländska dialekter och i Eckerö där skillnaden mellan grav och akut accent också är betydelskiljande. Ett exempel på den grava accents och akuta accentens betydelskiljande egenskaper kan ses i ordet *tomten*. Uttalat med en grav accent betyder *tomten* bestämda formen av ordet *tomte*, medan med uttalat med en akut accent betyder *tomten* den bestämda formen av ordet *tomt*. I finlandssvenska används endast grav accenten och det är lyssnaren eller läsaren som får reda ut ordets betydelse med hjälp av sammanhanget. (af Hällström-Reijonen 2019, 299–300)

De svensktalande områdena i Finland är avlägsna från det svenska språkområdet. På grund av detta har många äldre språkliga drag som i Sverige bara finns kvar i vissa dialekter (till exempel Norrland eller Västerbotten) bevarats i finlandssvenska. Det kan uppkomma arkaismer, som är ålderdomliga språkliga rester. Ändå har finlandssvenska också utvecklats och förändrats. Nya språkliga former har uppstått (novationer), antingen självständigt eller genom påverkan från dialekter i Sverige. Ett exempel på en sådan förändring är att man i de flesta finlandssvenska dialekterna har förenklat systemet med olika slags betoningar (accenter). Bara i vissa delar av västra Nyland har man behållit skillnaden mellan grav och akut accent. Svenska och finska dialekter har utvecklats bredvid varann och därför har de också påverkat varandra. (Språkinstitutet 2025)

De finlandssvenska dialekterna kan delas in i tio olika områden, vart och ett med sina egna särdrag. Österbotten som sträcker sig längs västkusten från Karleby i norr till Sideby i söder, har tre huvudområden: norra, mellersta och södra Österbotten. Åland är indelat i västra och östra Åland, medan Åboland, som ligger mellan Iniö i väster och Finby i öster, delas in i västra och östra Åboland. I Nyland talas svenska dialekter längs sydkusten, från Hangö i väster till Pyttis i öster, och dessa dialekter brukar delas in i västra, mellersta och östra Nyland. (Språkinstitutet 2025, Ivars 2015)

Typiska särdrag för det finlandssvenska standardspråket enligt Noreen är kortstavighet (till exempel i orden *mina, dina*), r-bortfallet i pluraländelser (till exempel flickor blir /flik:o:/), några avvikande plural- (*backor, bullor*) och verbformer (blåser blir *blås*, reser blir *res*). Därtill nämner han finlandismerna som *paja* (smeka), *laga* (förfärdiga), *sätta* (lägga). (Noreen 1903, 300) Talade formen av finlandssvenskt standardspråket har alltså mycket inflytandet av finskan (Cunningham-Andersson & Engstrand 1988, 29–32). Trots att Noreens lista med iakttagelser av finlandssvenska särdrag är över hundra år gammal och inte tar hänsyn till exakt ort dragen förekom (eller förekommer) är dessa drag fortfarande existerande i finlandssvenska, i dess standardvarietet och dialekterna.

2.2.3 Dialekt

Dialekt är inte ett entydigt begrepp men man kunde definiera det kort som en varietet av språket som används på ett avgränsat geografiskt område (Ivars 2015, 13). Dialekterna uppkommer när språket förändras på olika sätt på olika ställen (Språkinstitutet 2025). För övrigt är politiska statsgränser ofta de som avgör om en språkform ska räknas som ett språk, som tyska, estniska eller danska (Einarsson 2013, 116).

Dialekterna innehåller oftast speciella drag som skiljer sig från standardvarieteteten. Skillnaderna i dialekter kan iakttas i ordval, grammatik, ordböjning och uttal. (Einarsson 2009, 147, Språkinstitutet 2025) Men eftersom språkbruket inte heller är homogent på vissa geografiska områden måste man generalisera för att kunna dra slutsatser om särdragen som präglar just detta område (Andersson 2013, 40).

Dialekt kan väcka starka fördomar och känslor, både hos den som använder dialekt och hos den som lyssnar på eller läser dialekt. Därför är dialekter också ett medel som kan användas i språkbruk (och även i litteratur och konst) för att skapa olika slags nyanser, till exempel en koppling till landsbygden, en humoristisk eller även nedsättande förbindelse. Lyssnaren/läsaren kan associera dialektala drag med olika egenskaper och snabbt skapa en bild av dialektbrukaren. Eftersom dialektala drag präglas av dessa associationer kan lyssnaren/läsaren medvetet eller omedvetet placera dialektbrukaren i en viss "fördomslåda". Därpå kopplas dialektbrukaren ihop med dessa (imaginära) egenskaper (som kan vara falska eller sanna). (Lambert m. fl. 1960, Barret 2000, Bijvoet 2013, Hiebert 2015)

Människans individuella och grupprelaterade identitet är förbunden med språket.

Språkbrukare som använder samma dialekt kan känna en typ av gemenskap när de hittar någon annan som talar samma dialekt i en miljö där en annan språkvariant (eller ett annat språk) råder. (Einarsson 2009, 29) Då är det möjligt att den andra språkbrukaren har likadan bakgrund och livserfarenheter som ger en känsla av samhörighet (Einarsson 2013, 106).

2.2.4 Östnyländska dialekter

I dag är Östra Nyland det östligaste ställe svenska talas i, området ligger alltså i utkanten av svenskans inflytelsesfär. Östnyländska dialekter talas i Sibbo, Borgå, Pernå, Liljendal, Mörskom, Lappträsk, Strömfors och i Pyttis (Ivars 2015, 277, 315–316). Dialekter talas av personer som har släktrötter på orten. I synnerhet berör det personer som väljer att fortsätta bo kvar i Östnyland. Faktorer som påverkar dessa dialekter är inflyttningen till området, globaliseringen och urbaniseringen. Dessa faktorer påverkar också den yngre befolkningen och hur de väljer att uttrycka sig språkligt. (Sandström 2010, 85) I denna avhandling fokuserar jag endast på Sibbo som område.

De tre centrumen Söderkulla, Tallmo och Nickby, formar Sibbo. År 2021 växte Sibbos befolkning till över 22 190 invånare och då var antalet svenskspråkiga 6471 (29,2%). (Sibbo kommun 2025) Eftersom Sibbo delar en gräns med Helsingfors, påverkas Sibbo mer av huvudstadsregionen än andra östnyländska kommuner. Att Sibbo ligger så nära Helsingfors är det lätt för många sibbobor att pendla varje dag till Helsingfors att jobba. (Sandström 2010, 83, 85)

Det som är intressant med östnyländska dialekter är att även om dialektgränser i stort sett följer de gamla kommungränserna, är dialekterna i Östra Nyland inte homogena. Variationen mellan byar är lättöverskådlig och det är vanligt att olika dialekter talas i grannbyar trots att de ligger inom samma kommun. (Ivars 2015, 315–316)

Jämfört med andra nyländska dialekter kännetecknas de östliga av ålderdomliga drag (Ivars 2015, 277). I östnyländska dialekter lever det fornsvenska stavelsesystemet kvar tydligare än i mellannyländska eller västnyländska dialekter. Jämfört med andra nyländska dialekter är de östnyländska dialekterna också kända för sina betonade vokaler som beror på bevarade fornsvenska diftonger ("ei" i ordet *sten* /stein/). (Ivars 2015, 318–319) Arkaismer har bevarats

också i /a/ och /i/, nämligen ett längre uttal av /a/ (långt /la:angt/) och ändringen i e-ljudet (segelbåt /sigelbå:t/) (Ivars 2015, 322).

En annan gammal specialitet för östnyländska dialekter är tregenusystemet som handlar om att orden är antingen maskulinum (han), femininum (hon) eller neutrum (det). I Lappträsk kan man till exempel säga att ”vårdagsjämningen, han var i mars han” eftersom vårdagsjämningen tycks vara ett maskulint ord (Ivars 2015, 329). Sandström (2010) visar ändå att det verkar som det traditionella tregenusystemet håller på att ändra till ett tvågenussystem som består av två former, neutrum och utrum. Det maskulina pronomenet (han) har utvecklats till en dialektmarkör och *det* förekommer oftare än *het* i neutrum.

I dialekterna som talas i Östnyland används *hit*, *dit* och *vart* på ett annorlunda sätt än i standardspråket. Ofta används de i stället för *här*, *där* och *var*. Till exempel ”Han bor hit i Sibbo” (Han bor här i Sibbo). (Ivars 2015, 339) Därtill präglas de östnyländska dialekterna bland annat av kortstavighet i enstaviga och tvåstaviga ord (lag ’laga’) (vikun ’veckan’), norrländsk förmjukning (veejin ’vägen’), primära diftonger (den allmännaste ein ’en’), apokope (slepp ’släppa’) och arkaistiska adverb och pronomen (ten ’den’, tå ’då’) (Harling-Kranck 1998, 149). Ett särskiljande drag är också konsonanter som *g* och *k* som uttalas i ord som ”gick” och ”kärra” (Ivars 2015, 327).

Till en viss del varierar varje språkbrukares språk från en situation till en annan. I en arbetssituation pratar man inte likadant som man pratar i sin vängrupp. Detsamma gäller i Östra Nyland: Delarna i det östnyländska språklandskapet kan delas in så att paraplytermen är *östnyländsk dialekt*. Under den nivån ligger dialekterna som är beroende av kommungränserna (till exempel Sibbo, Borgå eller Pernå), under kommungränserna står dialekten som talas inom byn och till sist kommer språkbrukarens eget individuella språk som är beroende av situationen. Det vill säga, språkbruket i Östnyland är mångfaldigt, varierande och påverkas av individuella och yttre faktorer. (Palmén 2014)

Utifrån denna teori kan vi konstatera att: ”Inget språksamhälle är helt homogent och ingen människas språk är homogent.” (Andersson 2013, 39) Eftersom de östnyländska dialekternas gränser går mera enligt by- än kommungränser, finns det mycket språkliga skillnader mellan byar. Det kan därför vara lätt att identifiera från vilken by språkbrukaren kommer. Därför är

också det svenska språket som används i Sibbo delvis bundet till byarna och beroende av språkbrukaren själv. (Ivars 2015, 270, Palmén 2014)

2.2.5 Första språket, modersmål och flerspråkighet

För att kunna förstå vad *tvåspråkighet* eller *flerspråkighet* är och hurdana språkbrukare som kan identifieras som två- eller flerspråkiga, måste man ta ställning till vad som är *modersmål* eller *första språk*. Det finns flera definitioner för modersmålet, samma språkbrukare kan uppge olika modersmål beroende på definitionen av vad som menas med modersmålet och till sist kan modersmålet ändra under livet (Skutnabb-Kangas 1986, 28). För enspråkiga är termerna lätta att definiera, för dem betyder det helt enkelt det ena språket de kan och använder. För två- och flerspråkiga blir termernas innehåll mer komplext. Definitionerna och kriterierna som har formats av forskare kan tolkas på olika sätt av olika språkbrukare. Därför kan man ha olika modersmål och vara två- eller flerspråkiga på olika sätt. (Lainio 2013, 277).

Tre kriterier för att definiera modersmålet (eller första språket) är språket man *tänker*, *drömmer* eller *räknar på*. Tanken är att detta kan man göra på sitt primärspråk. Det som gör dessa kriterier problematiska är att samma saker kan man ju göra på vilket språk som helst, man måste bara behärska det tillräckligt bra. Det handlar snarare om automatik, individens förmåga och hur snabbt man kan lära sig ett nytt språk. Andra, aningen mer detaljerade definitioner av modersmålet kan också vara att det är språket som språkbrukaren har lärt sig först (ursprungskriterium), behärskar bäst (kompetenskriterium), använder mest (funktionskriterium) och identifierar sig med (attitydskriterium). (Skutnabb-Kangas 1986, 28–29)

Problemet med att definiera modersmålet har lett till att man hellre talar om *första språket*. Detta begrepp inkluderar också andra språk som språkbrukaren kunde ha lärt sig först, inte bara ett enskilt språk (Lainio 2013, 278). Dessutom kan prefixet mor- vara vilseledande. Det handlar inte nödvändigtvis om språket man har lärt sig av eller med modern utan i stället om språket man har en stark, regelbunden språklig kontakt med, oavsett om det är med en förälder eller en annan anhörig. (Skutnabb-Kangas 1986)

Begreppet *första språk* syftar på språket som språkbrukaren först har lärt sig. Det är också oftast det som används och har använts i familjen och därför har en stark känslkoppling. I en

didaktisk eller mer internationell forskning kan man även kalla det för L1 (eng. language one). Språkbrukaren kan ha flera än ett första språk om hen till exempel har vuxit upp i en familj där flera än ett språk används eller arbetar på ett visst annat språk som inte används i privata livet. (Svensson 2017, 22)

För många är tvåspråkighet en naturlig del av livet. Användningen av termerna *tvåspråkig* och *flerspråkig* kan överlappa eftersom för det mesta betyder de samma sak. Flerspråkighet är mera som ett paraplybegrepp som innefattar tvåspråkigheten. Tvåspråkighet innebär bara två språk och flerspråkighet två eller flera. (Lainio 2013, 274, Otterup 2018) Flerspråkighet kan också innebära multimodala resurser som bild, film, musik och kroppsspråk (García & Wei 2014). Men enligt denna definition kunde man säga att alla är flerspråkiga (Svensson 2017, 23).

En faktor som kan användas för att definiera om språkbrukaren är en- eller flerspråkig, är språkbrukarens egen uppfattning om saken. Det handlar alltså om språkidentitet, hur språkbrukaren själv ser sitt språkbruk och hur identiteten kopplas till det. (Svensson 2017, 23) Språkbrukaren kan till exempel vara flytande i engelska och spanska (kompetens- och funktionskriterium) som hen använder på arbetet men ändå identifiera sig som enspråkig eftersom hen i sitt privatliv använder bara finska (attitydkriterium). Enligt kompetens- och funktionskriterier är hen då flerspråkig men attitydkriterierna motbevisar detta eftersom språkbrukaren ändå identifierar sig som enspråkig. Å ena sidan kunde man också säga att exempelvis språkbrukaren är tvåspråkig på jobbet eftersom hen där använder engelska och spanska, vidare också flerspråkig eftersom hen också behärskar finska men använder det endast hemma med familjen. Å andra sidan kan språkbrukaren själv identifiera sig mest med enspråkighet eftersom hen har lärt sig finskan först och det är språket som hen vuxit upp med. Då är språkbrukaren enspråkig enligt hens egen uppfattning. I denna avhandling är den betydande faktorn för definitionen av första språket och språkidentiteten språkbrukarens egna uppfattningar; hur språkbrukaren förhåller sig till språket och språkidentiteten.

2.2.6 Ackommodation och kodväxling

Ackommodation äger rum när språkbrukaren anpassar sig till en situationen språkligt. Språkbrukaren ändrar sitt språk så att den tycks vara lämplig för sammanhanget. Orsaken till varför ackommodation äger rum kan grunda sig på många saker men oftast handlar det om

nivån av formalitet och normer som språkbrukaren vill signalera till andra genom sitt språk. Det är vanligt att språkbrukare i formellare situationer använder mer standardliknande språk (Andersson 2013, 59).

Dessutom kan ackommodation användas för att markera en viss sida av identiteten, fördjupa sambandet med andra språkbrukare och skapa en slags känsla av samhörighet (konvergent ackommodation). Genom dialekt eller ordval kan man signalera till andra att man hör till en viss grupp. Samtidigt kan ackommodation därför också användas för att skapa ett avstånd (divergent ackommodation) mot andra språkbrukare genom att man till exempel använder en annan språkvarietet, jargon eller slangord som andra språkbrukare inte är bekanta med. Därpå kan man inkludera och exkludera genom språket. Den kan ske medvetet eller omedvetet. (Reuter 2015, 32, Einarsson 2013, 106, 188–189)

Kodväxling är något som kan äga rum samtidigt med ackommodationen. Till exempel om en språkbrukare som talar ett mer standardliknande språk, till exempel Helsingforssvenska, hamnar i en situation där andra språkbrukare använder dialekt, kan det hända att standardspråkstalaren också börjar använda dialektala ord och uttal som tycks passa situationen och gruppen bättre. Därtill kan alltså en språkbrukare som talar en språkvarietet med större prestige anpassa sig till en situation genom att använda mer dialektala ord (Palmén 2014, 64). Det vill säga man växlar från en språkvarietet till en annan, eller från ett helt annat språk till ett annat (Andersson 2013, 60). Det här handlar också om ackommodation men ändringen av språket kallas för kodväxling.

Diglossi (eller triglossi/pluriglossi om flera språk) innebär att ett språk (eller språkvariant) används i en viss sammanhang och det andra i en annan. Till exempel standardspråk används i formella ställen som i arbetet men dialekt används inom familjemedlemmar och privat. (Lainio 2013, 274–275). Ett exempel på diglossi och hur attityder mot språkvarianten påverkar också talaren och valen hen gör, är Ivars studie (1986) om språkbruket hos Närpesbor som flyttat till Eskilstuna och Närpesdialektens och sverigesvenskans varierande funktion och symbolvärde för en dialektal person. Studiens resultat visar att de som flyttat från Närpes till Eskilstuna anknyter dialekten med familjen, samtal med andra närpesbor och besöken till Närpes. Däremot på arbetsplatsen används sverigesvenska när samtalsämnet relaterar till arbetet och Närpesdialekt då när samtalsämnet var privat. Valet av varianten beror alltså på talsituationen, om situationen är privat eller offentlig.

3 Material och metod

I detta kapitel presenterar jag forskningsmaterialet och metoden som använts för att samla in det, samt metoden som används för att analysera materialet. Metoden som används för materialinsamling och analys grundar på tidigare forskning som presenterades i föregående kapitel.

3.1 Material

Materialet består av fem separata inspelningar där jag intervjuar fem olika informanter. Längden av inspelningarna varierar från 35 minuter till 1 timme och 20 minuter. Majoriteten av inspelningarna är ändå ungefär 45 minuter långa. En del av intervjuerna gjordes ansikte mot ansikte och den andra delen via videosamtal på grund av distansen och tidtabellerna.

3.1.1 Materialinsamlingsmetoden

Forskningsmaterialet samlades genom individuella intervjuer. Metoden som användes i intervjuerna var semistrukturerad intervju, det vill säga har jag tänkt ut vissa inledande frågor som jag ställde till alla informanter. Diskussionen fortsattes med lämpliga följdfrågor som jag valde utifrån det informanten svarade. Meningen var att intervjusituationen skulle vara så neutral och samtalsliknande som möjligt och informanten skulle känna sig trygg och bekväm att tala om sina föreställningar och erfarenheter. På det sättet fick jag mer realistiska forskningsresultat. Ändå tycks intervjuer vara en ovanlig samtalsituation och därför kan man inte säga att intervjusituationen skulle helt och hållet vara informell (Kurki & Mustanoja 2020, 276).

Ett av syftena i intervjuerna var också att jag som intervjuare skulle påverka informanternas svar så lite som möjligt. Eftersom jag är intresserad av hur informanterna ser och uppfattar språket men också vilka termer och ord de använder när de beskriver språket, kan jag inte själv använda de korrekta språkvetenskapliga termerna. Det skulle ju påverka och styra informanternas svar och förvränga resultaten. I stället väntade jag att informanten själv använde något begrepp som jag sen också använde i min följdfråga. För att rikta samtalet till det rätta hållet, utan att styra informanternas svar, var det också viktigt att skriva ner

ingångsfrågor som bjöd in informanten till att berätta konkret och i detalj om sina erfarenheter och föreställningar. Därför undvek jag frågor som skulle ha lett informanten i en viss riktning eller visa mina förväntningar om vilket svar skulle vara eftersökt. (Ingerman 2022, 190–191)

Varje intervju började med dessa frågor nedan. De fyra första frågorna var för att få veta den nödvändiga bakgrundsinformation, alltså åldern, kopplingen till Sibbo och utbildningsbakgrunden för att minska möjligheten för att informanten skulle vara språkvetare. De tre sista är de frågor med vilka jag började leta efter svar på forskningsfrågorna (se s.7).

De frågor jag ställde är:

1. Hur gammal är du?
2. Var har du bott?
3. Hurdan utbildningsbakgrund har du?
4. Hurdan koppling har du till Sibbo?
5. Vilket språk talar du som ditt första språk?
6. Hur skulle du beskriva det här språket?
7. Vad uppskattar du i ditt språk?
8. Finns det ännu något du vill berätta mera om?

Efter dessa frågor fortsatt jag med att ställa frågor enligt informanternas svar. Till exempel, om informanten använde begreppet ”dialekt” i sitt svar till fråga fyra, fortsatte jag diskussionen med frågan; ”Hur skulle du beskriva dialekten du talar?” På det här sättet ”avslöjade” jag inte de ”rätta” språkvetenskapliga begreppen.

Målsättningen för intervjuerna var att få veta:

- Hur informanten ser sitt eget språk?
- Hurdana drag har informantens eget språk och Sibbodialekten?
- Vilka språkliga fenomen har informanten upptäckt i sitt eget språk och Sibbodialekten?
- Hurdana känslor väcker Sibbodialekten hos informanterna?

För att nå dessa mål under intervjun var jag tvungen att ställa några av frågorna flera gånger för att få ett djupare svar. Det hjälpte också informanterna, eftersom i början var det svårare för dem att svara på frågor som möjligen handlade om ett ämne de inte var van vid att tänka på. När jag ställde frågan en gång till var informanten redan inne i ämnet och det blev lättare

för dem att svara på frågorna. På det här sättet fick jag också bättre och mer övergripande svar.

Jag försökte strukturera intervjuerna så att informanterna först berättade om sitt språk, då nämnde de också olika begrepp som de fick beskriva senare. Till sist ställde jag frågor om känslor som dialekten väcker och vad de uppskattar i sitt eget språk. Det visade sig vara det mest naturliga sättet att bygga upp intervjuerna. I slutet av varje intervju frågade jag ännu den sista frågan (8.). Det möjliggjorde att informanterna kunde tillägga och specificera om de tyckte att de inte hann säga något nödvändigt. Det kan vara att under intervjun dök upp nya infallsvinklar som jag inte själv tänkte på när jag formulerade intervjufrågorna och då kunde informanterna lyfta fram det som de tyckte var viktigt att ta hänsyn till. (Einarsson 2013, 233).

3.1.2 Informanterna

Alla informanter är 25–30 åriga och är valda så att de har ett starkt förhållande till Sibbo, det vill säga att de antingen har bott största delen av sitt liv i Sibbo och bor där fortfarande, eller till exempel har bott största delen av barndomen i Sibbo men senare flyttat någon annanstans men ofta besöker Sibbo till exempel hos släktingar.

Största delen av informanterna är sibbobor som senare i livet har flyttat till huvudstadsregionen. I gruppen finns det också två (Kalle och Rick) som är etablerade sibbobor. Jag fick tag på informanterna genom bekanta som har kontakter till Sibbo. Nedan har jag listat informanterna. I listan kommer det fram födelseåret. För att skydda informanternas anonymitet har jag pseudonymiserat deras namn och utlämnat deras utbildningsbakgrunder och yrken:

Tomas, född 1995

Kalle, född 1994

Kurt, född, 2000

Cecilia, född 1997

Rick, född 1996

Informanterna som intervjuas för studien är födda i slutet av 1990-talet och i början av 2000-talet. Deras språkliga erfarenheter och föreställningar om Sibbodialekt kan variera mycket jämfört med andra åldersgrupper. Därför är det viktigt att ta hänsyn till att resultatet också reflekterar denna åldersgrupp och att man inte kan nödvändigtvis utifrån de här resultaten dra allmänna slutsatser som skulle gälla alla svenskspråkiga sibbobor. Ytterligare är antalet av informanter relativt låg och inte jämnt fördelat mellan könen. Ändå tror jag att mitt material kan presentera betydelsefulla resultat som har något att säga om den språkliga verkligheten hos sibbobor.

3.2 Analysmetod

Metoden som används i analysen är *kvalitativ innehållsanalys* med kvantitativa inslag. Innehållsanalys kan användas att analysera olika dokument systematiskt. Skillnaden mellan en kvalitativ och kvantitativ innehållsanalys är att den kvalitativa fokuserar på tolkningen av material och den kvantitativa på statistik. (Tuomi & Sarajärvi 2018) Jag använder den kvalitativa metoden för att identifiera teman och betydelser i intervjuerna. Jag jämför svaren sinsemellan och utreder om det finns skillnader eller likheter mellan olika informanter.

Först transkriberade jag de inspelade intervjuerna för att reducera data från dem. Jag plockade bort olika onödiga ljud och ord så att materialet består endast av betydelsebärande ord. Till exempel tvekande (ö, eh, emm) utelämnades. Dock kan ett muntligt samtal och en selektiv transkription av detta samtal tolkas på olika sätt. Därför har jag använt inspelningarna från intervjuerna under studien för att säkerställa att jag refererar till informanterna rätt (Lagerholm 2010). (Flick 2018)

I transkriptionen letar jag efter mönster som kommer fram i materialet. Organiseringen av materialet blir då lättare när man delar mönstren in i koder och kategorier. Koderna väljer man enligt vad är viktigt i relation till studiens syfte och frågor (Drisko & Mashi 2015, 103, Magnússon 2024, 104). I denna avhandling har jag gjort valet utifrån de tre forskningsfrågorna. Jag markerar de betydelsefulla delarna som koder och sedan sammanfattar jag de markerade delarna till koder och kategorier som formades utifrån koderna. (Isaksson 2021, 284–287). Innehållsanalysen kan fortsättas genom att kategorisera materialet då man räknar hur många gånger en sak förekommer i materialet. Då kan man säga

att man kvantifierar materialet. Men kvantifieringen är inte relevant för detta ämne så jag kommer inte använda den. (Tuomi & Sarajärvi 2018)

3.3 Forskningsetik

I intervjustudier förekommer etiska problem för att man forskar om människornas privata liv och offentliggör tolkningar i forskningen. Forskaren måste därför ta hänsyn till etiken bland annat under planeringen, intervjusituationen, utskriften, analysen och rapporteringen. (Kvale m.fl. 2014, 99–100) Denna avhandling följer de forskningsetiska principer som Forskningsetiska delegationen i Finland har redogjort (Forskningsetiska delegationen i Finland 2012).

Innan informanterna deltog i studien informerade jag dem om forskningens ämne på en allmän nivå (dialektforskning om Sibbo) så att de vet vad de har gett sitt samtycke till. Forskningsämnet har beskrivits på en allmän nivå så att beskrivningen av forskningen inte skulle styra informanternas svar och därpå förvränga resultat. För att skydda informanternas anonymitet har jag pseudonymiserat deras namn senare i kapitlet om resultat och analys. Dessutom har jag informanternas samtycke till att använda intervjuinspelningar som forskningsmaterial. Forskningsmaterialet som samlats in för denna studie har behandlats konfidentiellt och anonymt. (Forskningsetiska delegationen i Finland 2012, Vetenskapsrådet 2018)

4 Resultatredovisning och analys

I detta kapitel redogör jag för forskningsresultaten och analysen. Jag presenterar alla informanterna i egna avsnitt och går igenom deras föreställningar om språk, språkbruk och dialektala uppfattningar. I slutet av varje avsnitt gör jag en kort sammanfattande analys där jag lyfter fram signifikanta aspekter av varje intervju. Begreppen som informanterna använder för att beskriva språket är *kursiverade*. Alla dessa begrepp är inte vedertagna utan deras innebörd i kapitlet är mera att få informanternas egna röster att framstå tydligt. Den allmänna vetenskapliga motsvarigheten till informanternas egna begrepp har angetts i parenteser efter begreppet.

Nedan presenteras en del av resultaten med tabeller. *Tabell 1* illustrerar vilka särdrag informanterna kopplar till Sibbodialekten. I *Tabell 2* besvaras de andra två forskningsfrågorna på ett förenklat sätt.

Tabell 1 Vilka särdrag anses vara typiska för Sibbodialekt?

Särdrag	Informanterna					Totalt
	Tomas	Kalle	Kurt	Cecilia	Rick	
<i>rullande r:et</i>	x	x	x	x	x	5
<i>förkortning av vokalljuden /äta/ 'äta'</i>	x		x	x		3
<i>förkortning av orden /fa:/ 'fara'</i>		x				1
<i>vokaländring a --->e</i>		x				1
<i>vokaländring e --->i /tri:/ 'tre'</i>				x	x	2
<i>tydlig ä-ljud</i>		x				1
<i>starka konsonantljud</i>		x	x			2

Alla informanter nämner det rullande r-ljudet som ett typiskt drag för Sibbodialekten. Många har också lagt märke till förkortningen av vokalljuden (/äta/ 'äta'). Starka konsonantljud och vokaländringen från /e/ till /i/ nämndes av två informanter. Förkortning av orden, vokaländringen från /a/ till /e/ och ett tydligt ä-ljud nämns bara en gång. Kalle är den

informant som nämner mest särdrag för Sibbodialekten, vilket kan vara relaterat till det att han ser sig själv som dialektalare.

Tabell 2 Hur informanterna förhåller sig till de två olika språken?

Forskningsfrågorna	Informanterna				
	Tomas	Kalle	Kurt	Cecilia	Rick
<i>Hurdana föreställningar har informanterna av sitt eget språk?</i>	-en blandning, inte rensvenska -anpassar språket, -flexibelt språkbruk -finska ord	-Hybrid-sibbodialekt, -dialektalare -anpassar språket -finska och engelska uttryck	-Nysibbodialekt, -dialektalare anpassar språket, finska och engelska ord	-högsvenska -två-/ flerspråkig -begripligt i allmänhet -anpassar språket lite -finska och engelska uttryck, trots försöker undvika dem	-sydfinlandssvenska -relativt neutralt -använder dialektala ord -anpassar språket lite -finska och engelska ord, trots försöker undvika dem
<i>Hur sibbobor förhåller sig till Sibbodialekten?</i>	-kopplas till en lägre utbildningsnivå -dialektalare är äkta och självsäkrare -uppskattar dialekten hos andra, inte hos sig själv	-positivt, hemtrevligt -gemensamt med andra sibbobor -talas med andra dialektalare	-bekant, tryggt -förståelig utanför Sibbo -används alltid när man kan	-positivt, hemtrevlig -inte lämplig i alla situationer -talas med andra dialektalare	-intressant, roligt -kulturellt arv -nöjd att han inte själv talar -används för att skoja

I tabell 2 illustreras hur informanterna förhåller sig till de två olika språkvarianterna, det vill säga deras eget språk och Sibbodialekten. Ur tabellen kan avläsas att informanterna har olika uppfattningar av språkvarianten de själv använder och att de alla anpassar sitt språk (ackommodation, kodväxling) mer eller mindre. Enligt tabellen är Sibbodialekt mestadels kopplat till positiva sammanhang, förutom Tomas och Rick som har en mer komplex relation till den.

4.1 Tomas

Tomas har bott i Sibbo hela sin ungdom men sedan flyttat till Egentliga Finland för att studera och senare till huvudstadsregionen för att jobba. Han kommer från en svenskspråkig familj.

4.1.1 Eget språk

Tomas ser inte sitt eget språk som dialekt eftersom det är ”en blandning av lite allt”. Det är inte en tydlig dialekt ”som de har i Karis eller Borgå”. För det mesta tycker han inte heller att han talar *rensvenska* (standardspråk) utan en blandning av många dialekter. Han berättar att han tar snabbt åt sig vissa dialektala drag och sen blandar han ihop dem alla. Detta gör att det är svårt att säga hurdant språk han talar.

4.1.2 Språkbruk

I intervjun kommer fram att Tomas språkbruk är beroende av stället och situationen. Om han åker till Sverige, är hans svenska där definitivt dialekt, specifikt sagt *finlandssvenska*. Men i Sibbo eller över allt annanstans i Svenskfinland blir han förstådd tydligt med sin svenska. Undantaget är ändå Helsingfors. Där vissa ordval och uttal sätt kan vara svåra för andra att förstå.

I Sverige talar Tomas *rikssvenska* (standardspråket i Sverige). Han berättar att han är medveten om att han ändrar sitt sätt att tala men det är inte ett fritt val han gör, utan det är ändå på ett sätt omedvetet. Rikssvenska är enligt Tomas så starkt att man lätt börjar prata likadant. Enligt Tomas är *rikssvenska* svenskan som talas i Sverige, så som *finlandssvenska* talas i Finland. Han tycker att svenskan i Stockholmsområdet och västra Sverige är enkla att ”hoppa bara in i”. Han säger att i teorin om han åkte till Skåne, skulle han kunna adaptera till det sättet att tala också.

I gymnasiet ändrade Tomas sitt språkbruk. Då pratade han inte längre så mycket *Sibbodialekt* utan han började tala mera *rensvenska*. Valet var medvetet och på ett sätt påtvingat. I högstadiet pratade Tomas ännu mycket *Sibbodialekt*. Han tycker ändå att det är acceptabelt att tala dialekt men han själv ville inte längre eftersom man lättare brukar kritisera och se ned på dem som talar dialekt. Då var det enkelt lättare att inte tala dialekt. Tomas berättar att det är allmänt att döma dem som talar dialekt från andra byar. Föraktet mot dialekt sker alltså inom Sibbos gränser och mellan olika byar. Tomas ger ett exempel på Boxdialekten som är från östra delen av Sibbo. Den skiljer sig från hans dialekt som är från södra delen av Sibbo (Söderkulla och Kalkstrand). Det är allmänt att ”lite döma och skämta” om den östra delens sätt att tala. Vissa har grövre dialekt och det ses något roligt och skämtsamt.

Tomas säger att han har tappat bort dialekten under åren och därför är det också svårt att ge exempel på dialekt. Ändå när han möter sina vänner eller sin familj i Sibbo som talar Sibbodialekt har han märkt att då lätt börjar han anpassa sig till andras sätt att tala. I Tomas vängrupp har alla gått tämligen långt samma väg tillsammans – högstadiet och gymnasiet tillsammans – senare har de flyttat från Sibbo för att studera. När gruppen träffas igen börjar de tala Sibbodialekt fast de utanför Sibbo skulle prata på *ett vanligt sätt*. Men när det i gruppen finns personer som inte är från Sibbo, talar vängruppen också mindre dialekt.

Tomas berättar att i ett mer avslappnat sällskap, med kompisar och släktingar, behöver han inte anstränga sig så mycket som i arbetssituationer. Då blir det mera Sibbodialekt. Också med kompisar blir språket mycket friare och han kan även svära lättare. Svordomar försöker han undvika medvetet eftersom han tycker att ”dem kan man inte använda i 90% av situationerna”. I arbetsmiljön försöker Tomas använda *rensvenska* (standardspråk). Speciellt med klienter anstränger han sig och försöker tala så rent som möjligt. Han försöker tala så som han skriver.

Tidigare skrev Tomas dialekt. Under skolgången fick han ändå så mycket kritik mot det från läraren att han slutade. Tomas tror att en orsak till kritiken var hans nivå i modersmålets grunder i allmänhet, inte bara dialekten. Han berättar att på grund av detta försöker han kompensera och skriva orden så rätt som möjligt. Därför tycker han inte om att skriva dialekt, det är något han har försökt att undvika. I arbetsmejl och textmeddelanden till kompisar och familjemedlemmar använder han likadant ordentligt språk, alltså *rensvenska* (standardspråk).

Tomas säger att han använder finska ord mellan sina svenskspråkiga meningar utan att tänka på saken. Finska ord mellan svenska meningar kommer ut så naturligt att man inte ens ser orden som finska. Finska ord som han ger exempel på är ”pipo” och ”huppari”. Han tycker att det inte ens skulle kännas rätt att kalla dem ”mössa” och ”munkjacka”. Vissa ord är så vanliga att använda på finska att han inte ens försöker använda det svenska alternativet. Dessutom är de finska orden oftast ”slagord” som har mera kraft på finska eller de uttrycker något bättre än på svenska. Till exempel ”tykittä” (för att uttrycka när man gör något snabbt och/eller effektivt). Dock använder Tomas inte finska fraser eller hela meningar när han pratar svenska. Det finska inflytandet kan ses bara i enskilda ord, så som i ”Roskisen är full” (Soptunnan är full).

4.1.3 Sibbodialekten

Det är svårt för Tomas att berätta vad Sibbodialekt är eller hur skulle man notera den. Efter att han funderat en stund ger han ändå exempel på fraser som låter som Sibbodialekt: ”Man ska äta potis (potatis) klockan fy:ra”. I denna hör man ett rullande r-ljud som Tomas tycker är typisk för Sibbotrakten. Han nämner också att man förkortar mycket vokaler. Man kan till exempel förkorta ord som i ”Gå hem o äta” där ordet *och* blir förkortad till /o/. Här förekommer också ett kort e-ljud i ordet *äta*. Med Sibbodialekt identifierar Tomas alltså rullande r:et, förkortning av vokalljuden och dialektala ordet ”potis” för potatis.

4.1.4 Känslor om språk

Sibbodialekt väcker glädje i Tomas. Det är på något sätt humoristiskt om någon har en stark Sibbodialekt. Det är roligt och skönt att höra att vissa har ett sådant sätt att tala och ändå inte ändrar sig, för att det är så vanligt att ändra sig. Han tycker det är mycket synd att man känner att man skulle behöva ändra sitt sätt att tala när man rör sig utanför Sibbo. Dialekt känns mera äkta, det visar kanske att talaren är mera sig själv.

Tomas berättar att människorna som ändrar sitt sätt att tala från dialekt till en renare version vill kanske passa in i något annat. I Tomas fall ville han passa in i en mer akademisk grupp. Redan under gymnasietiden tyckte han att man blev indelad i den akademiska gruppen eller ”duunariporukka” (arbetargruppen). Det var vanligt att byta sättet att tala. I arbetargruppen var det mer acceptabelt att tala dialekt än i den akademiska gruppen. På grund av detta tror Tomas att han associerar dialekten med arbetarbakgrunden och lägre utbildningsnivå eftersom i omgivningen där han växte upp såg man saken på det sättet. Dialekt var och är fortfarande för personer med arbetarbakgrund och renare språk för dem som vill nå en akademisk framgång. Han känner till få avvikelser. Han säger att skam är ett för starkt ord att beskriva känslan, det är något lite mildare, men ändå försökte och försöker han undvika dialekt i sin egen tal. I sitt eget språk uppskattar Tomas flexibiliteten. Han tycker att han inte behöver tala på ett visst sätt men kan välja att tala så som han vill. ”Det flyter på så som det känns bäst i situationen.”

4.1.5 Sammanfattande analys

Tomas säger att han inte talar dialekt. Ändå nämner han senare att han använder dialekt med familjen och vänner som också talar dialekt. Hans uppfattningar är paradoxala på många sätt; han tycker att kodväxlingen mellan olika varianter sker omedvetet, ändå vet han att han kunde ”bara hoppa in” i skånskadialekten, vilket visar att växlingen torde ske åtminstone en aning medvetet. Därtill uppskattar han Sibbodialekten men vill inte själv bli associerad med den eftersom den påminner honom om obehagliga angelägenheter, alltså en möjlig arbetarbakgrund som han inte vill bli associerad med. Tomas kopplar standardvarianten till en mer akademisk kontext och vill också själv kopplas ihop med denna värld. Därför vill han också använda standardvarianten, eller *rensvenska* som han själv kallar det för.

Tomas har ganska svårt att identifiera vilka skulle vara typiska drag för Sibbodialekten. Det kan vara på grund av att han har försökt distansera sig från dialekten. Trots att Tomas har spår av språkligt självhat kommer det fram att han uppfattar dialekternas speciella status; han beundrar de språkbrukare som talar dialekt. Han tycker att de verkar vara mer äkta och självsäkra. Dessa språkbrukare är i motsats till Tomas vars språkbruk verkar vara beroende av attityder han själv har bildat. Dialekten associerar han med en låg utbildningsnivå och standardvarieteteten men framgång. Dock är Tomas språkbruk flexibelt och han kan byta från en språktyp till en annan. Han anpassar gärna sitt språk till omgivningen och kan till och med tala Sibbodialekt men bara då när han känner sig bekväm i en tillräcklig informell situation. Då kan han bortse från normerna som han har bestämt för sig själv, och prata mera dialektalt, eller ”inte så rent”. Men stort sett försöker Tomas hålla sitt talesätt standardliknande.

4.2 Kalle

Kalle har bott i Sibbo största delen av sitt liv. Han bor fortfarande i Sibbo men bodde också i Helsingfors under studierna. Han berättar att hans familj talar sibbodialekt.

4.2.1 Eget språk

Kalles första språk är svenska. Han beskriver det som en blandning av Sibbodialekt, finska och engelska. Han berättar att han har en svagare dialekt men den framgår ändå. Han beskriver sitt språk som *Hybrid-sibbodialekt*.

4.2.2 Språkbruk

Kalle ändrar sitt sätt att tala beroende av samtalsdeltagarna. Till exempel i Helsingfors säger han sig byta om språket till *boksvenska* eller *korrekt svenska* (standardliknande variant) tämligen snabbt när han märker att dialekten inte förstås lika väl på detta ställe eller i denna situation. Ändringen händer ganska automatiskt och omedvetet när han försöker anpassa sig till tillfället. Han jämför anpassningen med när han möter finskspråkiga eller utlänningar: ”Då reagerar man ganska snabbt till det att och sen börjar man tala på finska eller engelska, lite samma händer med dialekten.” Men när han möter en annan talare av Sibbodialekt utanför Sibbo ”låter man bara rulla fritt”. Han beskriver det som att man kan lugna ner sig, det blir lättare att tala och man behöver inte fokusera på saken så mycket.

Kalle kodväxlar mellan svenska, finska och engelska. Främmande språk kan förekomma som hela fraser eller enskilda ord. Han tycker också att detta sker på ett sätt automatiskt så att man inte ens märker det. Engelska och finska använder han med vänner och yngre kollegor, inte med äldre svenskspråkiga människor. Kalle tror att växlingen mellan olika språk beror på att man just då inte kommer ihåg ordet på svenska och man minns det på ett annat språk snabbare. Växlingen kan också bero på att frasen eller ordet låter bättre och är en bättre beskrivning på det andra språket.

Kalle berättar att han brukade skriva som han talade, alltså dialekt. Då kunde det hända att alla inte förstod vad han skrev. Nuförtiden skriver han bättre, *korrekt svenska* (standardliknande). Han tycker det är viktigt att alla förstår vad han skriver. Till exempel i arbetsmejl försöker han skriva så korrekt *boksvenska* (standardspråk) som möjligt. Men så som i tal spelar situationen också en roll, nämligen i en textmeddelande till en vän eller familjemedlem kan han använda dialekt. Kalle har alltså ändrat sitt sätt att skriva på grund av att texten blir begripligare för andra och dialektbruk tycks inte vara lämplig i alla situationer, så som i arbetet.

4.2.3 Sibbodialekt

Kalle definierar Sibbodialekt som språket som han använder med andra som också använder Sibbodialekt. Man ändrar på orden lite, man till exempel lägger till ljud som ”inte hör till.”

För människor som inte talar Sibbodialekt kan det vara svårt att förstå allt som sägs. Först är det jobbigt för Kalle att ge exempel på drag som präglar Sibbodialekten eftersom det kommer så automatiskt och lätt för honom att man inte ens tänker på alla dragen. Enligt honom består dialekten av små ”juttun” (saker).

Han tycker att det är typiskt för Sibbodialekten att man ändrar på orden lite, man tillägger ljud som inte ”hör till”. Kalle ger ett annat exempel på ljudändringar i ”ett, två, tri” där e-ljudet i ”nummer tre” uttalas som ett i-ljud och att ä-ljudet blir tydligt i ”trä i skogen” (trädet i skogen), i stället för ett e-ljud. Han ger ett annat exempel med frasen ”skinka o poteter” (skinka och potatisar) så att i slutet av ”skinka” faller a-ljudet bort och i ”potatis” blir a-ljudet ett e-ljud (med en annorlunda böjning men det nämner inte Kalle). I det föregående ordet kan man också dra ut på r:et så att det rullar och gör ordet längre: /poteter:/. Kalle säger att det rullande r:et är ett stereotypiskt drag för Sibbodialekten. Det är ändå svårt att säga om det är ett typiskt drag just för Sibbo eftersom man kan hitta likadana r-ljud också i Borgå.

I Sibbodialekt kan man enligt Kalle också använda finska ord, speciellt när man talar med kompisar och andra yngre människor, men med äldre dialekttalare använder man endast Sibbodialekt med svenska ord. Ändå försöker Kalle använda endast svenska ord också när han talar med kompisarna, men då behöver det inte vara *korrekt svenska* (standarspråk). Kalle också märkt att ibland när man umgås med äldre dialekttalare och människor från landsbygden kan det vara svårt att förstå vad de säger: ”Man måste också själv fundera att väntas nu, nu kommer det liksom rikit sån dän *murre* (dialekt) på att man inte ens själv hänger med helt.”

4.2.4 Känslor om språk

Kalle tycker att det är skönt att höra när någon har en stark dialekt. Speciellt om man hör Sibbodialekt på ett oväntat ställe väcker det positiva känslor och mycket glädje. Man kan till och med våga gå och prata med den andra och ställa frågan ”vart ifrån Sibbo trakten är du ifrån?” När Kalle själv får möjligheten att prata dialekt i en oväntad situation, den ”piristää mieli sådär” (muntrar upp humöret). Man blir mer avslappnad eftersom att det inte kräver lika mycket energi att upprätthålla dialekten som standardliknande språk. Dialekten är något gemensamt som man delar med andra dialekttalare och det ger en känsla av samhörighet. Eftersom Kalle har uppvuxit i en familj där dialekt talas känns den också rätt och hemtrevlig.

I sitt eget språk uppskattar Kalle det att han får uttrycka sig själv och visa sig själv genom språket. Språket visar vem man är och därför borde man inte heller ändra sitt sätt att tala för mycket, dock borde språket vara förståeligt: ”Man måste bara kunna våga tala så som man själv talar. Men ändå så att folk förstår vad man talar.”

4.2.5 Sammanfattande analys

Kalle ser sig själv som dialekttalare. Han tycker att dialekten han använder inte är så starkt men den framgår. Han använder den med andra språkbrukare som också talar samma dialekt. Med språkbrukare som inte talar Sibbodialekt använder Kalle en mer standardliknande variant. Kalle kodväxlar alltså mellan de två varianterna beroende på situationen. I språk uppskattar Kalle begriplighet och att man blir förstådd. Därför anpassar han sitt språk till situationen, han har till exempel ändrat sitt sätt att skriva så att texten blir begripligare. Dialektbruk tycks inte vara lämpligt i alla situationer, så som i arbetet, och därför växlar han till en mer standardliknande variant vilket är ett exempel på ackommodation. Kalle kodväxlar också mellan svenska, finska och engelska. Orsaken till kodväxlingen kan vara att han inte just då kommer ihåg ett ord på svenska.

Kalle förhåller sig positivt till dialekten och ser den som en del av sin identitet. Med dialekten visar han för andra vem han är. Kalle ser Sibbodialekten som något gemensamt mellan dialekttalare eftersom den väcker känslor av samhörighet. Han tycker att Sibbodialekten kommer fram starkast i enskilda ord som ljudändringar i vokalerna *a*, *e* och *i*. Han nämner också det rullande r:et men är inte helt säker om man explicit kan kalla det för ett Sibbodialekt drag eftersom något liknande också förekommer i Borgå.

4.3 Kurt

Kurt är också från en svenskspråkig familj som har bott i Sibbo hela Kurts barndom. Senare flyttade Kurt till Helsingfors för att studera och bor där fortfarande.

4.3.1 Eget språk

Trots att Kurt bor i Helsingfors tycker han att hans svenska är dialekt, men inte stark dialekt. Han säger att den låter ganska normalt. Han kallar sitt språk för *Nysibbodialekt* eftersom den är utvecklad och har nyanser också från svenskan i Helsingfors. Hans eget språk har *en vanlig baslinje* (finlandssvensk prosodi) jämfört med svenskan som talas i Sverige där tonen är annorlunda.

4.3.2 Språkbruk

Kurt säger att han inte ändrar sitt språk. I varje situation pratar han likadant. ”Jag talar som jag talar.” Han har åtminstone inte märkt att han skulle ändra sitt sätt att tala. I vardagen använder Kurt språket han har vuxit upp med. Därför behöver han inte tänka på hur han uttalar eller vilka ord han använder. Kurt tycker alltså att han inte behöver anstränga sig när han talar. Senare berättar han ändå att om det är någon som ursprungligen kommer från ett annat ställe och inte är bekant med Sibbodialekten, försöker han prata mer tydligt och ordentligt, alltså *professionellt* utföra sitt tal. Denna språkvariant har ett ordentligt uttalssätt, man slarvar inte och använder inga dialektord. Med *professionellt språk* menar Kurt en standardlikande språkvariant.

Kurt beskriver att han blandar in finska ord i sin svenska, också en del engelska. Orden som blandas in är på något sätt starka, de uttrycker innehållet bättre än de svenska alternativen. Han använder dem helst i början eller i slutet av meningen för att han tycker det är lättare och tydligare för lyssnaren. Då kommer också ordets kraft fram tydligare. Han berättar också att han ändrar ordföljden i sina meningar men kan inte ge exempel på en sådan ändring eller beskriva det närmare eftersom det händer så omedvetet.

I Kurts språkbruk är den skriftliga sidan av språket beroende av situationen. Han är mer medveten om ordval och rättskrivning när han behöver skicka officiella mejl eller textmeddelanden till personer han inte är så bekant med. I textmeddelanden till kompisar och familjemedlemmar blir han ändå mer avslappnad och använder dialekt och förkortningar. När han förkortar ord blir ”är” till ”e” och ”och” till ”o”.

4.3.3 Sibbodialekt

Kurt ser svenskan som används i Sibbo som en blandning av *bassvenska* (standardsvenska) och den lokala dialekten. Det som gör Sibbodialekten till dialekt är förkortandet av orden, ”dubbla bokstäver” och ett rullande r. Som ett exempel på förkortning i orden ger Kurt ”fara” som i Sibbodialekt kan bli /fa:/. Han berättar att med *dubbla bokstäver* menar han starka konsonantljud så som t-ljudet i ”tittar” som är annorlunda i Helsingforstrakten.

Kurt säger att det rullande r-ljudet är vanligt för Sibbo-området. Han har ändå märkt att likadana rullande r-ljud finns också omkring Sibbo vilket gör det svårt att säga om det rullande r:et riktigt är ett drag från Sibbo.

4.3.4 Känslor om språk

Hos Kurt väcker Sibbodialekten känslor av bekant het eftersom man genast får veta varifrån talaren kommer. Han tror att känslan grundar sig på att det finns en möjlighet att man kommer från samma ort och även om man inte känner varandra så kan det hända att man känner samma människor. Detta skapar en känsla av trygghet.

Saker som Kurt uppskattar i sitt språk är att han kan använda Sibbodialekt också utanför Sibbo. Det är en dialekt som andra förstår trots den har sina egna speciella drag. Dragen är ändå inte så unika de inte skulle uppfattas alls av icke-dialekt talare. Kurt tycker också att dialekt är något intressant som också andra ser som intressant, det kan göra honom intressant till andra människor.

4.3.5 Sammanfattande analys

Kurt ser sig själv som dialekt talare som kodväxlar mellan finska och engelska. Han berättar först att han inte ändrar sitt språkbruk i någon situation, utan utanför Sibbo och i Sibbo talar han likadant. Ändå framkommer det senare att om en samtalsdeltagare inte är bekant med Sibbodialekten försöker han tala lite standardliknande, alltså *professionellt* eller som *bassvenska* (standardliknande) som han själv kallar det. Här använder Kurt ackommodation. Å ena sidan vill han att andra vet att han ingår i dialekt talarna i Sibbo. Å andra sidan vill han ändå att andra förstår honom och då behöver han kodväxla till en mer standardliknande

språkvariant. Kurt använder alltså dialekt för att markera en del av sin identitet men gör det inte på bekostnad av begripligheten; han vill bli förstådd.

Ackommodationen kommer fram tydligare i skrift där valet av språkvarianten är beroende av situationen. I formella mejl fokuserar han på rättskrivning och ordval men när han skickar meddelanden till vänner förkortar han ord och använder dialekt. Detta liknar diglossi, där olika språkvarianter används i olika kontexter, så som offentliga och privata kontexter.

Enligt Kurt är dragen i Sibbodialekten inte så unika att dialekten inte kan används utanför Sibbo eftersom den är förståelig. Dragen är ändå så unika att andra språkbrukare märker att språkvarianten som Kurt använder är något lite speciellt. Kurt kan använda sitt språkbruk som en del av sin identitet.

4.4 Cecilia

Cecilias familj flyttade till Sibbo när hon var sjuåring. Hon bodde i Sibbo fram tills hon var 20-åring. Hon flyttade till Vasa att studera och i slutet av studierna flyttade hon tillbaka till Sibbo. Nuförtiden bor hon i Helsingfors. Cecilias familj är tvåspråkig, mamman är finskspråkig, pappan är svenskspråkig men talar mycket bra finska också. Med sin mamma och syskon pratar hon finska.

4.4.1 Eget språk

Ibland känns det som om finskan skulle kunna vara hennes första språk, hon ser båda språken som jämlika eftersom hon har använt båda med sin familj. Ändå ser hon just nu sig själv mera som om svenska skulle vara det huvudsakliga språket eftersom hon använder den mest i vardagen; hon har studerat på svenska och svenska fungerar som hennes arbetspråk. Cecilia tycker att hon pratar *högsvenska* eller *standardsvenska* och inte dialekt. Hon beskriver det som naturlig och tydlig svenska som får intryck av andras språk.

Eftersom Cecilia har pratat svenska och finska med sin familj ser hon sig själv som tvåspråkig. Hon har märkt att nuförtiden när hon pratar finska, behöver hon tämligen mycket stöd från svenskan men det spelar inte en stor roll eftersom oftast de som hon pratar finska

med kan också svenska. Dessutom uppfattar hon sig själv som flerspråkig med sina goda kunskaper i engelska.

4.4.2 Språkbruk

Cecilia försöker vara en språklig förebild och därför använder hon *högsvenska*

(standardspråk). Det kommer naturligt till henne så hon behöver inte anstränga sig.

Enligt Cecilia talar man högsvenska när man använder ord som alla borde förstå. Språket borde vara så korrekt som möjligt. Korrektheten kommer med rätt grammatik och ordval som framkommer i ordböcker. Cecilia tror att hennes språkliga föreställningar om vad är bra språk grundar sig på skoltiden. Där lärde hon sig att man borde artikulera tydligt och förhålla sig till ett språk och inte blanda dem med varandra. Därför försöker hon undvika att blanda svenska och finska med varandra, hon gillar inte heller hur det låter. Det får henne känna att hon inte har ett tillräckligt stort ordförråd för att uttrycka sig själv.

Ibland händer det ändå så att hon kommer ihåg något ord snabbare på det andra språket och hon använder det i stället. Cecilia ser ändå poängen med att blanda språken. Nämligen tycker hon att finskan har roliga uttryck som inte översätts till svenska så väl men de kan ändå användas i informella situationer, till exempel ”hällä väliä” (strunt i det, det spelar ingen roll).

Engelska blandar hon också in i sin svenska. Hon har märkt att speciellt unga gör det och det har börjat öka under åren med sociala medier. Uttrycken hon använder på engelska är just sådana som kommer från sociala medier och memer, så som *slay* (ordagrant menar det ”att dräpa” men i memer kan man använda det för att hylla någon när de har gjort något synnerligen väl). Engelska uttryck använder hon när det inte finns något motsvarande uttryck i svenskan. Uttrycken är oftast humoristiska och har ingen direkt översättning till svenskan.

Andras sätt att tala påverkar Cecilias sätt att tala. Hon ser sig själv som språkligt medveten och lyssnar noggrant på hur andra uttrycker sig. Om hon märker att någon säger något på ett intressant sätt och hon tycker att det låter bra kan det hända att hon börjar testa med detta uttryck. Då kan det hända att hon börjar regelbundet använda uttrycket. På samma sätt lyssnar hon på sig själv när hon talar. Hon vill veta hur hon låter och om det finns något som kunde utvecklas till exempel i ordval.

När Cecilia arbetar försöker hon artikulera väl och undviker talspråk. Men med hennes svenskspråkiga vänner och pappa blir hennes språk mer talspråkligt. Sibbodialekten kommer fram endast när Cecilia är med andra sibbobor som har en stark dialekt. Då märker hon att också hennes r-ljudet blir mer rullande och att hon förkortar vokal-ljuden lättare. Hon nämner också att för att stöda den verbala sidan av språket använder hon ansiktsuttryck och kroppsspråk. Det lönar sig eftersom hon måste prata så mycket på jobbet. Hon säger att med sina armar och miner kan hon kommunicera på en djupare nivå och interaktionen behöver inte så många ord. Hon använder kroppsspråk på arbetet och i vardagen.

I sitt skrivande fokuserar Cecilia på rättstavning. Det har hon lärt sig i ungdomen och har fortsatt med det. Men så som andra informanter kan Cecilia välja hur noggrant hon vill skriva. I informella situationer kan hon förkorta orden och till exempel skriva halva meningar. För att förkorta ett ord i stället för ”mycket” kan hon skriva *myky*. Med halva meningar menar hon att i stället för att säga ”Jag väntar på dig här” skulle hon skriva ”väntar dig här”. Hennes halva mening tappar alltså subjektet i meningen och koncentrerar på predikatet och objektet. Läsaren känner redan till subjektet så det behövs inte skrivas ut.

4.4.3 Sibbodialekt

Enligt Cecilia använder olika dialekttalare språket på olika sätt. Cecilia berättar att dialekten uppkommer när språket utvecklas åt ett visst håll. Samma fenomen har hänt med Sibbodialekten. Skillnaderna med utvecklingen kan man se i ord och uttal som skiljer sig från andra språkvarianter. Det som skiljer Sibbodialekten från andra varianter är att i Sibbo kan man förkorta vokalljuden, till exempel i stället för /ta:la/ kan en sibbobo uttala det som /tala/. Man kan också ändra ett ljud helt och hållet, som i /si: på det här/ (se på det här). E-ljudet blir alltså i-ljud. Hon nämner också det rullande r:et som hon tycker är mycket stereotypiskt drag. Cecilia ger följande exempel på dialektala ord som man kan höra i Sibbodialekten: *strokabisi* (elmontör), *myky* (mycket), *kuta* (springa) och *hutta* (kasta).

4.4.4 Känslor om språk

Under sina studier hörde Cecilia ofta att universitetslärare kommenterade på dialektanvändningen, speciellt österbottniska dialekter. De sade att det var lämpligt att tona

ner det lite när man arbetar med barn och helst föredra *högsvenska*. Denna erfarenhet förstärkte Cecilias känsla av att kanske är dialekten inte lämplig i varje situation. Det är bättre att så många som möjligt förstår vad språkbrukaren vill kommunicera. Men sist och slut är det upp till personen själv hur de vill tala.

Hon märker att hon har höga språkliga förväntningar för sig själv. Dessa förväntningar kräver hon inte från andra språkbrukare. Hon har fått höra olika dialekter och det har gett henne en slags kännedom om Svenskfinlands dialekter och hur mångfacetterad det är. Trots att hon talar en mer standardliknande variant vet hon att den inte är den enda rätta sättet att tala svenska. I sitt eget språkbruk uppskattar Cecilia det att hon är tvåspråkig; hon klarar av att kommunicera, uttrycka sig själv och föra fram sina tankar på både svenska och finska, också på engelska.

Det är ytterst positiva och glada känslor sibbodialekten väcker i Cecilia. När hon tänker på hemmet, tänker hon på Sibbo. För Cecilia är Sibbodialekten därför hemtrevlig. Hon kopplar det med barndomen och familjen.

4.4.5 Sammanfattande analys

Cecilia har en stark medvetenhet om språkliga normer som hon strävar efter i formella sammanhang och ser som ett ideal. Samtidigt visar hennes språkbruk bevis på ackommodation och kodväxling mellan svenska, finska och engelska. Det gör hennes språk effektivt och uttrycksfullt. Ändå tycker Cecilia att hon talar högsvenska största delen av tiden. Hon analyserar sitt eget språkbruk för att utveckla det. Hon tycker att det är viktigt att artikulera och uttrycka sig tydligt. I sitt privatliv kan hon kodväxla mellan finska och engelska uttryck men försöker undvika dem också där. Fastän Cecilia har vissa kriterier låter hon inte dem begränsa sitt språkbruk. Hon testar med nya språkliga uttryck och om hon gillar uttrycket, börjar hon använda det beständigt.

Cecilia behöver inte anpassa sitt språk i offentliga situationer eftersom hennes språk i allmänhet är förståeligt. Hon berättar ändå att med samtalsdeltagare som använder Sibbodialekt börjar hon också anpassa sig till det dialektala sättet att tala. Trots att hon inte anser sig tala dialekt, får hennes bakgrund i Sibbo en djup personlig betydelse med koppling till barndomen och familjen. Cecilias språkbruk är inte en fixerad enhet utan en

anpassningsbar resurs som formas av hennes bakgrund, sociala interaktioner och målet att kommunicera effektivt.

4.5 Rick

Rick har bott i Sibbo största delen av sitt liv. Han flyttade till Åbo för att studera och efter tre år kom han tillbaka till Sibbo.

4.5.1 Eget språk

Rick tycker hans svenska är relativt neutral, men inte sådan som i Helsingfors eller i Åbo. Med *neutralt språk* eller *korrekt svenska* menar han frånvaro av dialekt och slang (eller standardspråk). Rick tycker att man kunde kalla hans eget sätt att tala *sydfinlandssvenska* eftersom det har likheter med svenskan i Helsingfors och Åbo men inte så mycket att det kunde anses som Helsingfors- eller Åbosvenska. Hans eget språk har andra drag som är typiska för södra Finland men dessa drag är inte så unika att man kunde peka ut den ort som han kommer från. Han kan ändå inte ge konkreta exempel på dessa drag.

4.5.2 Språkbruk

Rick använder vissa ord som hör till Östnyland; de ger hans språk dialektala nyanser. På det sättet kommer dialekten fram i hans språk. Men det rullande r-ljudet som han tycker är typiskt för Sibbodialekten saknas i hans språk. Rick tycker att det är en av faktorerna som gör hans språk mer neutralt. Han kan ändå härma detta r-ljud relativt bra trots att han inte själv använder det.

Rick har märkt att han använder finska ord i sin svenska. Han försöker undvika det och väljer ibland medvetet det svenska alternativet. Ibland kommer han inte ihåg det svenska alternativet tillräckligt snabbt och då väljer han det finska ordet. De finska orden som han nämner som exempel är *pipo* (mössa), *juttu* (sak), *kiva* (kul) och *välttämättä* (nödvändigtvis). Samma sak händer med engelska ord. Dessa ord kommer oftast från populärkulturen och internet. Rick ger som ett exempel ordet *cringe* (pinsamt) vars betydelse är svår att översätta till svenska.

Rick pratar om *code-switching* (kodväxling) och hur han inte behöver göra det så mycket eftersom hans språk inte är så dialektalt. Men han ändå måste anpassa sig lite med människor som inte pratar Sibbodialekt. Till exempel med sina kusiner försöker han undvika dialektala ord. På jobbet blir han ännu mer medveten om vilka ord han använder. Han försöker undvika ord som inte tillhör det allmänna ordförrådet. Dessa ord kan vara *slang*, dialektord och *finlandismer*. Rick tycker att finlandismer är synnerligen svåra eftersom de är lömska. Man märker inte om man använder en innan någon påpekar det. Därför ser han till att de offentliga texterna han skriver på jobbet är korrekturlästa innan han skickar dem vidare. Finlandismer är inte farliga men de kan orsaka förvirring speciellt hos svenskar. Han tycker det är viktigt att artiklar, rapporter och reklamer blir förstådda i både Finland och Sverige på samma sätt.

Rick säger att han skriver på ett gammalt sätt, så som han har lärt i skolan. Fortfarande skriver han till exempel ”mig” och ”dig” i stället för de nya versionerna *mej* och *dej*. Han kallar det för *bokspråk* (standarspråk, fin. *kirjakieli*). Det är rättskrivet språk vars ordförråd skrivs så som det står i ordboken. I vardagen är han mer avslappnad och bryr sig inte så mycket om rättskrivningen, det viktiga är bara att läsaren förstår. I textmeddelanden till kompisar förkortas orden: ”o” (och), ”ja” (jag), ”e” (är).

4.5.3 Sibbodialekt

Det är någorlunda svårt för Rick att definiera vad som gör *Sibbodialekt* till just Sibbodialekt. Han har märkt att många andra östnyländska dialekter har samma drag som de har i Sibbo. Det blir oklart vilka drag som är enbart Sibbodialekt och vilka som är allmänna för de östnyländska varieteterna. Han berättar att inom det östnyländska landskapet kan man prata om Sibbosvenska, Borgådialekt, Pernåsvenska och så vidare. Varje by kan ha sina egna drag men som helhet delar de sinsemellan särdrag och liknar varandra mycket. Han lyfter fram det rullande r-ljudet som exempel. Han tycker det är det mest stereotypiska särdraget i Sibbodialekten, men något likadant kan man också höra i Borgå. Enligt Rick är r-ljudet mer märkbart i skärgården, Paipis och Box. Han tycker att Sibbos och Borgås r-ljud liknar varandra men det finns ändå en skillnad. I Sibbos rullande r-ljud är tungan rundare och uttalas bakre och det gör den också mjukare, medan i Borgå är tungan främre och ljudet blir hårdare.

Ett annat fenomen som Rick har lagt märke till i Sibbodialekten är att ett e-ljud blir ett i-ljud, så att i stället för ’vet’ säger man /vit/. Som exempel på ord i Sibbodialekten, som han också

själv använder, är: *kokkogran* 'skogfräken', *pletu* 'feg, gnällspik', *hutta* 'kasta', *duvi* 'dum', *ffärta* 'fisa', *pripelsås* 'maletköttssås', *bisi* 'gubbe, man' och *puttan* 'butiken'. Rick tror att *puttan* är speciell just för Sibbo eftersom hans kusinerna från Borgå inte förstår det.

4.5.4 Känslor om språk

Rick tycker Sibbodialekt är en rolig och positiv sak. Trots att Rick inte själv talar dialekt kan han härma den och på det sättet underhålla sina vänner, men annars använder han inte den. Han betonar att meningen inte är att håna dialekten utan han tycker att den helt enkelt låter rolig.

Sibbodialekt väcker också nyfikenhet och intresse hos Rick. Han har märkt att det finns många olika dialektala namn på djur och växter som han kunde veta mera om. Han berättar också att andra finlandssvenska dialekter har sina egna naturord som man skulle kunna bekanta sig med bättre. Han är stolt över finlandssvenska dialekter och de ord de har. Han säger att dessa ord berättar om lokala kulturen och historien.

Rick har ändå lite knepiga känslor om dialekt. Å ena sidan tycker han det är synd att han inte talar Sibbodialekt och att det skulle vara fint att fortsätta traditionen med dialekt. Å andra sidan tror han att det blir lättare för honom själv att tala den neutrala varianten eftersom han inte behöver anstränga sig för att bli förstådd. Han behöver inte anpassa språkbruket till situationen och det blir troligen lättare för finskspråkiga också att förstå vad han säger när han talar mera standardliknande.

4.5.5 Sammanfattande analys

Rick beskriver sitt språk som "neutralt" och standardliknande med nyanser av dialekt. Nyanserna kommer från dialektala ord som Rick gillar använda. Rick förklarar att eftersom språket är "neutralt" behöver han inte anpassa sig språkligt till situationerna. Senare nämner han specifika dialektala ord som han använder och hur han - trots allt - måste anpassa sig språkligt när han är på jobbet eller pratar med sina kusiner. Det vill säga äger ackommodation och kodväxling rum i Ricks språkbruk fastän han inte själv skulle tycka det. Detta visar hur hans definition av "neutralt" språk är relativ och inte helt fri från regionala eller sociala

markörer. Det visar en viss motsättning mellan hans självbild och hans beskrivning av sitt språkbruk. ”Neutraliteten” som Rick använder för att beskriva sitt språk är inte en statisk egenskap utan den är som en skala som tar hänsyn till språklig anpassning.

Fastän Rick inte skulle märka ackommodationen som äger rum i hans språkbruk, är han språkligt medveten. Hans positiva men kluvna känslor kring Sibbodialekten speglar den komplexa relationen mellan regionala identiteter och uppfattningar om jämförelse mellan standardspråket och dialekten. Rick är intresserad av dialekter och gör observationer av dem. Han uppfattar dialekten som en del av sitt arv och sin kultur vilket ger dialekten ett känsloladdat värde, men föredrar standardvarianten av pragmatiska skäl som förståelse och enkelhet. Rick lämnar Sibbodialekten utanför sin språklig identitet på grund av att den inte är praktisk jämförd med standardspråket.

5 Diskussion och slutsatser

I detta kapitel diskuterar jag resultaten och drar slutsatser utifrån dem.

5.1 Informanternas föreställningar om sitt eget språk

Resultaten belyser att informanterna har relativt paradoxala uppfattningar om sitt språk och språkbruk. Informanternas självuppfattning som språkbrukare och deras beskrivningar av själva språkbruket överensstämmer inte. Några säger att kodväxlingen sker omedvetet, de använder inte dialekt och de ändrar inte sitt språkbruk. Ändå kommer det senare i intervjuerna fram att de anpassar språket så att det är lämpligt för situationen, de använder åtminstone dialektala ord med andra dialektalare och de berättar hur de vill bli förstådda och därför ändrar de sitt språkbruk, både i tal och skrift. Här tolkar jag att ackommodation, kodväxling och diglossi äger rum. Detta visar hur en individs medvetna bild av sitt eget språk inte alltid stämmer överens med det faktiska bruket (Preston 1999, 23).

Ett exempel på hur informanternas föreställningar om deras dialektala språkbruk tidvis inte stämmer överens med deras egentliga språkbruk kan iakttas hos Tomas och Rick. Deras språkbruk framvisar dialektala drag och kodväxling, trots att de inte i första hand identifierar det själv. Det verkar således som om informanterna inte likställer förmågan att använda dialektalt språkbruk med att vara en "genuin" dialektalare. Den uppfattning om språkets "neutralitet" och "renheten" som standardspråket associeras med, kan fungera mer som en subjektiv referenspunkt eller ett ideal snarare än som en exakt beskrivning av det faktiska språkbruket.

Informanternas uppfattningar om sitt eget språk varierar. Majoriteten av informanterna tycker att de talar standardliknande varianter av språket, men i vissa sammanhang kan språket bli mer dialektalt. Bara två av informanterna identifierar sig själva som dialektalare och också de har lagt märke till det att "dialekten kunde vara starkare". Kalle och Kurt beskriver sitt dialektala språkbruk med begrepp som "hybrid" och "svagare", medan Tomas, Cecilia och Rick beskriver sitt språk med begrepp "blandning av lite allt", "naturlig och tydlig svenska" och "relativt neutralt". Här tolkar jag att informanternas varierande uppfattningar är beroende av att de har olika kriterier för sitt språk. Som ett exempel fungerar Tomas uppfattning om vardagsspråk som han anser inte vara en utpräglad dialekt, men som ändå enligt honom

innehåller tillräckligt kodväxling och regionala drag för att han inte ska uppfatta det som *rensvenska* (standardspråk).

Den standardspråkliga varianten verkar vara komplicerad att definiera för informanterna. De kan inte ange typiska drag för den och därför beskriver de den genom jämförelser. De jämför standardvarianten med Sibbodialekten och berättar att standardvarianten närmar sig mera svenskan i Helsingfors och Åbo. De använder också adjektiv som *korrekt*, *rent* och *rätt* för att beskriva standardvarianten. Största delen av informanterna kopplar ihop standardspråket med ordböcker, grammatik och rättskrivning. Det finns en stark känsla av vad som inte är korrekt, rent och rätt språk, det vill säga dialekt, slang och kodväxling. Att använda språket på det rätta sättet innebär att ordvalen kommer från ordboken, det finns inga grammatiska fel och att i skrift är texten stavat rätt.

Det verkar som om informanternas erfarenheter bekräftar att skolan och mer akademiska miljöer har framhållit standardspråket som norm. De föreställningar informanterna har börjat utveckla och koppla till olika språk kan ursprungligen härstamma från informanternas skoltider. Till exempel Kalle, Cecilia och Rick motiverar sina språkliga uppfattningar med det som de har lärt i skolan. Där har de lärt sig vad ”bra” språk är. Flera informanter använder termer som *rensvenska*, *högsvenska*, *bassvenska* eller *korrekt svenska* för att beskriva en standardliknande variant.

5.2 Språkbruk

Ett tema som ofta förekommer i materialet är ackommodationen och kodväxlingen som sker i informanternas språkbruk. De noterar skillnaden mellan informella och formella situationer och anpassar sitt språk till det. Alla informanter beskriver hur de anpassar sitt språk till situationen och samtalsdeltagarna mer eller mindre. I formella eller offentliga sammanhang brukar informanterna växla till ett mer standardliknande språk för att se till att språket är tydligt och begripligt för största delen av åhörarna. Detsamma händer när de talar med personer som inte är bekanta med Sibbodialekten. I mer avslappnade situationer med familjen och andra dialekttalare känner de sig friare att använda dialektala drag och ord. Dialekten ”aktiveras” alltså hos informanterna när de umgås med dialekttalare, trots att de inte själv skulle använda dialekten utanför dessa sociala kretsar. Detta handlar också om diglossi där

olika språkvarianter används för olika sociala funktioner. Likadan diglossi har Palmén (2014) tidigare observerat om östnylänningar och Ivars (1986) om närpesbor.

Kodväxling sker också mellan olika språk när informanterna behöver uttrycka sig mer effektivt. Oftast äger detta rum när talaren kommer på ett ord snabbare på ett annat språk eller när hen vill använda uttryck som saknas i svenskan. Med kodväxling mellan olika språk kan informanterna betona sina tankar och åsikter på ett annorlunda sätt. Denna flerspråkighet och förmåga ses som en resurs men också som något man borde undvika. Informanternas beskrivningar av att växla språk ”automatiskt” eller ”omedvetet” men ändå kunna reflektera över och medvetet styra sina val, visar att språklig anpassning är en komplex process. Den innefattar internaliserade mönster och medvetna beslut som hjälper språkbrukaren bestämma hur hen ska uttrycka sig.

En intressant iakttagelse är Ricks observation om att det är lättare att inte tala dialekt eftersom man då inte behöver ändra sitt språkbruk utanför Sibbotrakten. Den här observationen stämmer överens med Einarssons (2013) teori om: ”Varianter som närmar sig skriftspråket är nyttiga eftersom de är också begripliga i många olika kretsar, jämfört med dialekter som är tydligare inom sina egna mindre grupper.”

För att sammanfatta, fungerar språket som markör som visar vem vi är och vilka vi vill höra ihop med. På det sättet kan det också användas för att skapa avstånd mellan människor, ideologier och målsättningar. Dialekten är en gemensam social markör och den förstärker känslan av samhörighet mellan de som använder den.

5.3 Språkidentitet

För vissa informanter, som Kalle och Kurt, var dialekt en tydlig markör för identitet och tillhörighet till Sibbo. Andra, som Tomas, hade medvetet försökt minska dialektanvändningen för att associeras med andra sociala grupper. Också Rick har en kluven inställning där han värdesätter dialekten kulturellt men väljer ett neutralare språk på grund av att det är mer praktiskt. Hos Cecilia aktiveras dialekten med andra Sibbodialektalare.

Cecilia som kommer från en tvåspråkig familj, nämner att hon identifierar sig som *tvåspråkig* och *flerspråkig*. Dessa två termer utesluter inte varandra utan kan existera samtidigt i hennes språkidentitet. Tvåspråkighet används när hon talar om sin svenska och finska, flerspråkighet när engelskan används i diskussionen. Tvåspråkigheten (svenska och finska) hos Cecilia tycks ha en starkare koppling till familjen, barndomen och hemorten medan flerspråkigheten (engelska) knyts till arbetets värld och den globala gemenskapen. Fastän också andra informanter talar engelska och kodväxlar till den, identifierar de inte sig som tvåspråkiga med svenska och engelska. Det kan bero på att alla andra informanter har en enspråkig bakgrund och de ser inte kodväxling på samma sätt som Cecilia.

Resultatet visar hur individens språkbruk formas av sociala normer, bildning av identitet och hur mycket kontakt informanterna har med olika orter. Också språkliga attityders komplexitet mot och inom regionala varieteter påverkar individens språkbruk.

5.4 Informanternas förhållande till Sibbodialekten

Informanternas attityder till Sibbodialekten är generellt sett positiva. För alla är Sibbodialekt en språkvariant som kopplas ihop med hemmet, familjen, barndomen och landsbygden och andra språkbrukare som talar Sibbodialekt. Att höra Sibbodialekt, särskilt på oväntade platser, väcker positiva känslor som glädje, igenkänning och en känsla av gemenskap med andra sibbobor.

Vissa uttrycker uppskattningen av dialekten som en del av sitt arv och sin kultur. Detta ligger i linje med tidigare forskning som visar att dialekter kan vara centrala för talarens identitet och väcka positiva känslor (Palmén 2014). Samtidigt finns det en medvetenhet om och viss oro för negativa attityder mot och associationer till dialekten. Till exempel Tomas kopplade specifikt dialekten till arbetarbakgrund och en lägre utbildningsnivå. Det ser ut som om dialekten kan värderas positivt på en emotionell nivå och identitetsmässigt men uppfattas negativt på en social nivå hos största delen av informanterna. Likväl finns det språkbrukare som Kurt, använder dialekt alltid när han kan.

Tomas är den av informanterna som associerar dialekten med arbetarbakgrund, låg utbildningsnivå och Sibbos landsbygd. Han har medvetet gjort ett val att ändra sitt talesätt så

att han kan ta avstånd av dessa associationer. Inga andra informanter gör så starka och tydliga kopplingar på en samhällelig nivå. Andra informanters kodväxling grundar sig mera på att språket skulle bli begripligare för en större publik, inte för att ta avstånd från vissa associationer. I Tomas fall kunde man tala om språkligt självhat där han försöker ta avstånd från sådana faktorer som han associerar med dialekten genom att inte själv använda dialekt. (Andersson 2013, 25)

Sibbodialekten används främst med andra som talar Sibbodialekt, också av de informanter som först sade att de inte talar dialekt. Till exempel Cecilia som använder en mer standardspråklig variant berättar att dialekten endast kommer fram med andra dialekttalare. När någon Sibbodialekttalare finns med ”aktiveras” de dialektala dragen också i hennes språkbruk. Det antyder att dialekten är mer en gemensam social markör än en konstant egenskap i hennes språkliga identitet. Detta kunde också ses som ett exempel på att östnylänningarnas dubbla kompetens finns kvar i informanternas förmåga att växla mellan standardvarianten och mer dialektalt språk. De använder den för att anpassa sig till situationen socialt. (Palmén 2014, 11–12).

Informanterna visar att hemortens dialekt uppskattas och den ses som ett slags kulturell rikedom och arv. Dialekten är något gemensamt och den ger en känsla av samhörighet. En dynamik där dialekterna kan ha högt symbolvärde men låg prestige i formella och offentliga sammanhang förekommer till exempel hos Rick. Han uppfattar dialekten som en del av sitt arv och sin kultur vilket ger den ett känsloladdat värde, men föredrar standardvarianten av pragmatiska skäl, som förståelse och enkelhet. Detta är en vanlig dynamik där dialekter kan ha högt symbolvärde men låg prestige i formella sammanhang. (Barret 2000, Einarsson 2013). Dialekter kan också användas för att ge diskussionen en humoristisk nyans som till exempel Rick använde dialekt för att skoja med sina vänner. Också Tomas och Kalle nämner att dialekt låter roligt. (Lambert m. fl. 1960, Barret 2000, Hiebert 2015)

Denna studies informanter förhåller sig positivt till dialekt. Även Tomas som försöker undvika dialekt i offentliga situationer ser dialekttalarna mer äkta och säkra i sig själva. Det här påminner om fynden i Palméns (2014) studie som visade hur östnyländska talare förhåller sig till dialekt med glädje. Dialekt är språket som används med andra dialekttalare, privat och med familjen. Informanternas positiva och även stolta attityder gentemot dialekten visar att trots att det kan finnas fördomar mot dialekt, kan de ha en ett starkt positivt värde för

talaren själv som en symbol för identitet och gemenskap. Samhörighet skapas genom gemensamt språkbruk. (Einarsson 2009, 2013)

Det verkar som om det mellan informanterna skulle råda en gemensam uppfattning om vad man menar med begreppet ”dialekt”; ett regionalt sätt att tala som oftast har egna ord och specifikt uttal. Dock är det svårare för dem att säga vem som talar tillräckligt mycket dialekt för att språket kan uppfattas som dialekt. Likadana fynd återfinns hos Teinler (2016, 111) där informanterna kopplar ihop dialekten med tidigare generationer och äldre människor. Tomas, Cecilia och Rick säger att de inte talar dialekt men ändå anger de senare i intervjuerna att de använder dialekt med släktingar och andra samtalsdeltagare som talar dialekt. Det kan hända att informanterna tycker att deras språk inte ”uppfyller de dialektala kriterierna” som tidigare generationer tycks ha haft, och därför anser de att de inte har rätt att kalla sig själva dialektalare. Vidare är Kalles observation att äldre dialektalare kan vara svåra att förstå något som belyser att dialekten i Sibbo inte är statisk, utan kan variera även inom regionen och över generationer.

5.5 Typiska särdrag för Sibbodialekten

I början hade många av informanterna svårigheter att ge exempel på hurdana drag Sibbodialekten har. En del av informanterna upplevde svårigheter med att definiera exakt vad som är unikt för Sibbodialekten jämfört med andra östnyländska dialekter eftersom många drag förekommer också i Borgå. Resultatet visar att dialektgränserna i Sibbo-Borgåtrakten följer den uppfattning som diskuteras i Ivars (2015, 315–316), där variationen snarare följer bygränserna än kommungränserna.

När det gäller typiska särdrag i Sibbodialekten nämner alla informanterna det rullande r-ljudet. Andra ofta nämnda drag är förkortning av vokalljuden, vokaländring särskilt från *e* till *i* och starka konsonantljud. Specifika dialektala ord lyftes också fram som kännetecknande. Dessa ord var *potis/ poteter* (potatis), *putan* (butiken), *hutta* (kasta) och *bisi* (gubbe).

Dessutom visar avhandlingens resultat påverkan av globalisering, urbanisering och inflyttning i informanternas språkbruk så som i Sandströms studie (2010, 85). Många nämner kodväxling mellan svenska och engelska som förstärks genom sociala medier och populärkulturen.

Urbaniseringen närmar språkbrukaren till staden, och den närmaste staden är Helsingfors. Kodväxling och det mer standardlikande språket är troligen därför också vanliga bland informanterna, inte bara för att många har flyttat till Helsingfors, utan också för att Helsingfors ligger nära Sibbo. Många försöker också beskriva Sibbodialekten med hjälp av jämförelse med andra varieteter som sverigesvenska och Helsingforssvenskan.

6 Sammanfattning

I denna magisteravhandling har jag undersökt hurdana uppfattningar svenskspråkiga sibbobor har om sitt eget språk och hur de beskriver det. Meningen var att kartlägga sibbobornas egna föreställningar om sitt eget språk, språkbruk och dialektala uppfattningar. Genom forskningsfrågorna strävade jag bland annat att reda ut hurdana särdrag informanterna identifierar för Sibbodialekt och hur de beskriver sitt eget språk, om de ser det som dialekt eller mer standardliknande.

Som material hade jag fem separata intervjuer som spelades in. Informanterna var 25–30-åriga svenskspråkiga personer från Sibbo. Informanternas koppling till Sibbo och deras utbildningsbakgrund undersöktes för att fastställa att minska risken att de skulle ha utbildning inom språkvetenskap. Materialinsamlingsmetoden var semistrukturerad intervju. Målet var att intervjusituationen skulle vara så neutral och samtalsliknande som möjligt så att informanterna skulle känna sig bekväma. I intervjuerna undvek jag att använda språkvetenskapliga begrepp för att inte styra informanternas svar. Målsättningen för intervjuerna var att få veta hur informanterna ser sitt eget språk och Sibbodialekten samt hur de beskriver sitt eget språk och vilka känslor kopplas till dem. Analysmetoden som jag använde var kvalitativ innehållsanalys. Den kvalitativa metoden användes för att identifiera olika teman och betydelser i intervjuerna.

Studiens resultat visar att informanternas föreställningar om sitt eget språk och språkbruk är relativt paradoxala. Deras självuppfattning som språkbrukare och deras beskrivning av hur de faktiskt använder språket stämmer inte alltid överens. Flera informanter uppgav initialt att de inte använder dialekt eller att de omedvetet ändrar sitt språk (kodväxlar), men senare framkom att de anpassar sitt språk till situationen och andra samtalsdeltagare. De använder dialektala drag och ord med andra dialekttalare, också i tal och skrift. Ibland använder de en mer standardliknande variant i offentliga situationer och när de vill att en stor mängd åhörare förstår vad de säger.

Bland informanternas uppfattningar om språket finns också variation. Majoriteten av informanterna anser att de talar mer standardliknande varianter av svenska (även om språket i vissa situationer kan bli mer dialektalt). Endast två informanter (Kalle och Kurt) identifierar sig själv som dialekttalare. De noterar att dialekten ändå ”kunde vara starkare”. Resten

(Tomas, Cecilia och Rick) beskriver sitt språk som ”blandning av lite allt”, ”naturlig och tydlig svenska” och ”relativt neutralt”. Skillnaderna i uppfattningar verkar bero på att informanterna har olika kriterier för att definiera sitt språk. Trots att vissa informanter inte ser sig som ”genuina” dialektalare, identifierar de dialektala drag i sitt språk.

Det verkar som om skolan och andra mer akademiska miljöer har spelat en roll i att forma informanternas föreställningar om vad som är det rätta sättet att använda språket. Tre av informanterna (Kalle, Cecilia och Rick) kopplar sina uppfattningar om vad som är ”bra” språk till vad de lärt sig under skoltiden. De använder ord som *rätt*, *korrekt* och *ren* när de beskriver standardliknande variant. Denna variant associeras också med ordböcker, grammatik och rättskrivning. Informanterna har en stark uppfattning att *rensvenska*, *högsvenska*, *bassvenska* och *korrekt svenska* inte innebär dialektala drag, slang eller kodväxling.

Det verkar att skolan och andra mer akademiska miljöer har spelat en roll i att forma informanternas föreställningar om vad är det rätta sättet att använda språket. Tre av informanterna (Kalle, Cecilia och Rick) kopplar sina uppfattningar om vad som är ”bra” språk till vad de lärt sig under skoltiden. De använder begrepp som när de talar om ett standardliknande variant. Denna variant också associeras med ordböcker, grammatik och rättskrivning. Informanterna har en stark uppfattning att *rensvenska*, *högsvenska*, *bassvenska* och *korrekt svenska* inte innebär dialektala drag, slang eller kodväxling.

Informanternas förhållning till Sibbodialekten är personlig och social. De har mestadels en positiv koppling till dialekten som symbol för hem och gemenskap trots det faktiska bruket och identifiering som dialektalare grundar sig på sociala normer, situationer och prioriteten att bli förstådd. För nästan alla informanter är Sibbodialekten en språkvariant som starkt kopplas till familjen, landsbygden och andra Sibbodialektalare. Att höra hemortens dialekt, speciellt när det är oväntat, väcker glädje, igenkänning och en känsla av gemenskap med andra sibbobor. Sibbodialekten används ändå främst i informella och privata situationer och med dem som talar samma variant. De av informanterna som inte ser sig själva som dialektalare anpassar sig ändå språkligt (ackommodation) när de möter andra språkbrukare som talar Sibbodialekt. Då ”aktiveras” dialekten. Detta handlar också om diglossi där olika språkvarianter används för olika sociala funktioner. Östnylänningarnas dubbla kompetens, där språkbrukaren har förmågan att växla mellan en mer standardliknande variant och dialekten för att anpassa sig socialt, lever kvar.

Dialekten fungerar också som en markör för identitet och tillhörighet till Sibbo. Den kan ses som en del av ett kulturellt arv och används för att signalera språkbrukarens bakgrund och ursprung. Trots att dialekten uppskattas kulturellt, känns det mer funktionellt att använda en standardlikande variant eftersom den blir lättare förstådd av icke-dialektalare. Det finns till och med fall av språkligt självhat, där språkbrukare medvetet har försökt minska dialektbruk på grund av associationer med arbetarbakgrund, låg utbildningsnivå och landsbygden. I stället väljer man standardspråket och försöker distansera sig från dessa associationer.

Studiens informanter identifierade flera olika särdrag som de kopplar till Sibbodialekten. De upplevde ändå att det var svårt att urskilja vilka drag som var unika enbart för Sibbodialekten jämfört med de andra östnyländska dialekter. Informanternas beskrivning av Sibbodialektens särdrag grundar sig på deras egna iakttagelser. För att beskriva Sibbodialektens särdrag jämför de ofta den med andra varianter. Det rullande r:et var ett drag som alla informanter noterade. Det tycks vara det tydligaste draget för Sibbotrakten enligt informanterna. Tre av informanterna har också noterat en förkortning av vokalljuden. Som exempel blir *tala* (/ta:la/) uttalat som /tala/. Också vokaländring från *e* till *i* nämns av två informanter. Det kan se ut som nummer *tre* uttalas som /tri:/. Informanterna nämner också exempel på vissa dialektala ord som de kopplar till Sibbodialekten: *potis* (potatis), *strokabisi* (elmontör), *myky* (mycket), *kuta* (springa), *kokkogran* (skogfräken), *pripelsås* och *puttan* (butiken).

Som fortsättning skulle man kunna vidareforska detta ämne med en jämförelse mellan Östra Nyland och Österbotten. Östra Nyland påverkas av huvudstadsregionen på grund av sin belägenhet medan Österbotten ligger länge bort från huvudstadsregionens inflytande. Det vore intressant att se hur österbottningar ser sitt eget språkbruk och vilka särdrag som enligt informanterna präglar dialekten där. Ett annat alternativ vore att man kunde fortsätta i Östra Nyland med en äldre generation. Resultaten kunde då jämföras med den yngre generationen för att se hurdana skillnader finns mellan dessa språkliga föreställningar mellan två olika generationer.

Litteratur

- Andersson, L-G. 2013. Dialekter och sociolekter. I Sundgren, E. (red.). *Sociolingvistik*. 2. upplagan. Stockholm: Liber. s.39–76.
- Barret, J. 2000. *Dialect, stereotype, and humor: Linguistic variation and its place in humor studies through the lens of Mark Twain's dialect humor*. Doktorsavhandling, Purdue University. <https://www.proquest.com/openview/a22d2f48ff4c4d4665c8f4db3243809a/1?pq-origsite=gscholar&cbl=18750&diss=y> (Hämtad 8.11.2024)
- Bijvoet, E. 2013. Språkattityder. I Sundgren, E. (red.). *Sociolingvistik*. 2. upplagan. Stockholm: Liber. s.122–157.
- Bijvoet, E & Fraurud, K. 2015. Folklingvistik. I Boyd, S. & Ericsson, S. (red.). *Sociolingvistik i praktiken*. Lund: Studentlitteratur.
- Cunningham-Andersson, U & Engstrand, O. 1998. Which foreign Accents can Swedes identify? I: *The Second Swedish Phonetics Conference*. Lund, Sverige 5–6 maj, s.28–33.
- Dahl, Ö. m.fl. 2010. Sveriges nationalatlas. Språken i Sverige. Vitterhets Historie och Antikvitets Akademien. Stockholm: Nordstedt. s.9–10.
- Drisko, J. W. & Maschi, T. 2015. Content analysis. New York: Oxford University Press. https://helka.helsinki.fi/permalink/358UOH_INST/q5v72t/alma9931188223506253
- Einarsson, J. 2009. *Språksociologi*. 2. upplagan. Lund: Studentlitteratur.
- Einarsson, J. 2013. *Språket och språkarna*. Lund: Studentlitteratur.
- Finlex. 1999:17. Finlands grundlag *Rätt till eget språk och egen kultur*. (11.6.1999/731). <https://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/1999/19990731> (Hämtad 18.1.2024)
- Flick, U. 2018. *The Sage handbook of qualitative data collection*. Los Angeles: Sage reference. https://helka.helsinki.fi/permalink/358UOH_INST/q5v72t/alma9931737033506253 (Hämtad 10.5.2025)
- Forskningsetiska delegationen i Finland. 2012. *God vetenskaplig praxis och handläggning av misstankar om avvikelser från den i Finland*. Helsingfors: Forskningsetiska delegationen.
- García, O. & Wei, L. 2014. *Translanguaging : language, bilingualism and education*. Houndmills, Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- Haapamäki, S & Wikner, S. 2015. Att undersöka lyssnarens perception av språklig variation. *Folkmålstudier*,53. s. 35–77. <https://journal.fi/folkmalsstudier/article/view/82147> (Hämtad 18.4.2025)

- Harling-Kranck, G. & Mara, J. 1998. *Från Pyttis till Nedervetil: tjugonio prov på dialketer i Nyland, Åboland, Åland och Österbotten*. Helsingfors: Svenska litteratursällskapet i Finland.
- Hiebert, M. 2015. Dialects and perceptions of humor: dialectal stereotypes. *Schwa: Language and Linguistics*. https://schwa.byu.edu/files/2016/01/Hiebert_Humor.pdf (Hämtad 20.11.2024)
- af Hällström-Reijonen, C. 2012. *Finlandismer och språkvård från 1800-talet till idag*. Helsingfors: Helsingfors universitet. <https://helda.helsinki.fi/items/b05b076a-d88b-4352-9d9b-3d5fb52e61e0> (Hämtad 6.5.2025)
- af Hällström-Reijonen, C. 2019. Finländsk standardsvenska. I Tandefelt, M. (red.). *Finländsk svenska från medeltiden till 1860*. Helsingfors: Svenska litteratursällskapet i Finland. s.291–316.
- Ingerman, Å. 2022. Fenomenografi. I Klingberg, G. & Hallberg, U. (red.). *Kvalitativa metoder helt enkelt!* Lund: Studentlitteratur AB.
- Isaksson, J. 2021. Riktad kvalitativ innehållsanalys. I Gunilla Klingberg, Ulrika Hallberg (red.). *Kvalitativa metoder helt enkelt!* Lund: Studentlitteratur. s.283–302
- Ivars, A-M. 1986. *Från Österbotten till Sörmland. En undersökning av emigration och språklig anpassning*. Helsingfors: Svenska litteratur sällskapet i Finland.
- Ivars, A-M. 2015. *Dialekter och småstadsspråk*. Helsingfors: Svenska litteratursällskapet i Finland.
- Kurki, T., Mustanoja, L. 2020. Haastattelu aineistonkeruun metodina sosiolingvistiikassa. I Luodonpää-Manni, M. (red.). *Kielentutkimuksen menetelmiä. I-V*. Helsingfors. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- Kvale, S. m.fl. 2014. *Den kvalitativa forskningsintervjun*. 3. uppl. Lund: Studentlitteratur.
- Lainio, J. 2013. Tvåspråkighet och språkkontakter i Sverige. I Sundgren, E. (red.). *Sociolingvistik*. 2. upplagan. Stockholm: Liber. s.274–312.
- Lagerholm, P. 2010. *Språkvetenskapliga uppsatser*. Lund: Studentlitteratur.
- Lambert, W., Hodgson, R., Gardner, R., & Fillenbaum, S. 1960. Evaluational reactions to spoken languages. *The Journal of Abnormal and Social Psychology*, 60(1), 44–51. <https://doi.org/10.1037/h0044430> (Hämtad 13.11.2024)
- Magma. 2021. *Det svenska i Finland – Vadan och varthän?*. <https://magma.fi/wp-content/uploads/2021/01/Det-svenska-i-Finland.pdf> (Hämtad 16.12.2024)

- Magnússon, G. 2024. ”... och det är sakens kärna”. Om kvalitativa innehållsanalyser. I Sivesind, K. (red.). *Hvordan studere utdanningspolitikk?*. Oslo: Cappelen Damm Forskning. s.99–121. <https://directory.doabooks.org/handle/20.500.12854/146451> (Hämtad 10.5.2025)
- Nordberg, B. 2013. Vad är sociolingvistik. I Sundgren, E. (red.). *Sociolingvistik*. 2. upplagan. Stockholm: Liber. s.13–38.
- Otterup, T. 2018. Flerspråkighet som resurs. Göteborg: Skolverket.
- Palmén, H. 2014. *Identitet i samspråk–Kodväxling till standardvarietet som risk och resurs i östnyländska samtal på dialekt*. Helsingfors: Unigrafia.
- Pekkarinen, M. 2022. *Föreställningar om finlandssvensk dialekt. En studie om hurdana begrepp används för att beskriva eget språk i Borgå*. Kandidatavhandling. Helsingfors universitet.
- Preston, D. R. (red.). 1999. *Handbook of perceptual dialectology. Volume 1*. Amsterdam: John Benjamins Publishing Co. <https://www.vlebooks-com.libproxy.helsinki.fi/Product/Index/503226?page=0&startBookmarkId=-1> (Hämtad 18.12.2024)
- Reuter, M. 2015. Finlandssvenskt uttal. I Tandefelt, M. (red.). *Gruppspråk, samspråk, tvåspråk*. Helsingfors: Svenska litteratursällskapet i Finland. s.19–32.
- Sandström, C. 2010. *Genus i östra Nyland – från dialektutjämning till dialektmarkör*. Helsingfors: Helsingfors universitet.
- Sibbo kommun. 2025. *Nyckeltal*. <https://www.sipoo.fi/sv/organisation/avainluvut/> (Hämtad 5.5.2025)
- Skutnabb-Kangas, T. 1986. *Minoritet, språk och rasism*. Malmö: Liber Läromedel.
- Språkinstitutet. 2025. *Dialekter i Finland*. <https://sprakinstitutet.fi/ordbocker/ordbok-over-finlands-svenska-folkmal/dialekter-i-finland/> (Hämtad 14.3.2025)
- Statistikcentralen. 2024. *Befolkning och samhälle*. https://stat.fi/tup/suoluk/suoluk_vaesto_sv.html#befolkning-efter-sprak (Hämtad 18.12.2024)
- Svenskfinland. 2019. *Den finlandssvenska historien*. <https://www.svenskfinland.fi/sv/inledning/> (Hämtad 16.12.2024).
- Svensson, G. 2017. *Transspråkande : i praktik och teori*. Stockholm: Natur & Kultur.
- Tandefelt, M. 2015. Ett språk i två länder. I Tandefelt, M. (red.). *Gruppspråk, samspråk, tvåspråk*. Helsingfors: Svenska litteratursällskapet i Finland. s.153–182.

Teinler, J. 2016. *Dialekt där den nästan inte finns. En folklingvistisk studie av dialektens sociala betydelse i ett standardspråknära område*. Uppsala: Uppsala universitet.
<http://uu.diva-portal.org/smash/get/diva2:974208/FULLTEXT01.pdf> (Hämtad 5.5.2025)

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2018. *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Revirerad upplaga. Helsingfors: Tammi. <https://www.ellibrary.com/book/9789520400118> (Hämtad 20.4.2025)

Vetenskapsrådet. 2018. *Etik i forskningen och god forskningssed*.
<https://www.vr.se/uppdrag/etik/etik-i-forskningen.html> (Hämtad 1.12.2024)

Wikner, S. 2014. Svenskan i Helsingfors ur talarnas perspektiv. *Puhe ja Kieli/Tal och Språk/Speech and Language* 34 (3): 119–137. <https://journal.fi/pk/article/view/48184/13983> (Hämtad 9.12.2024)

Wikner, S. 2019. *Svenskan i Helsingfors. Uppfattningar, perception och variation*. Åbo: Åbo Akademi. https://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/172785/wikner_sarah.pdf?sequence=1&isAllowed=y (Hämtad 4.5.2025)